

ผลการศึกษสถานภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำ

๑. ด้านกายภาพ

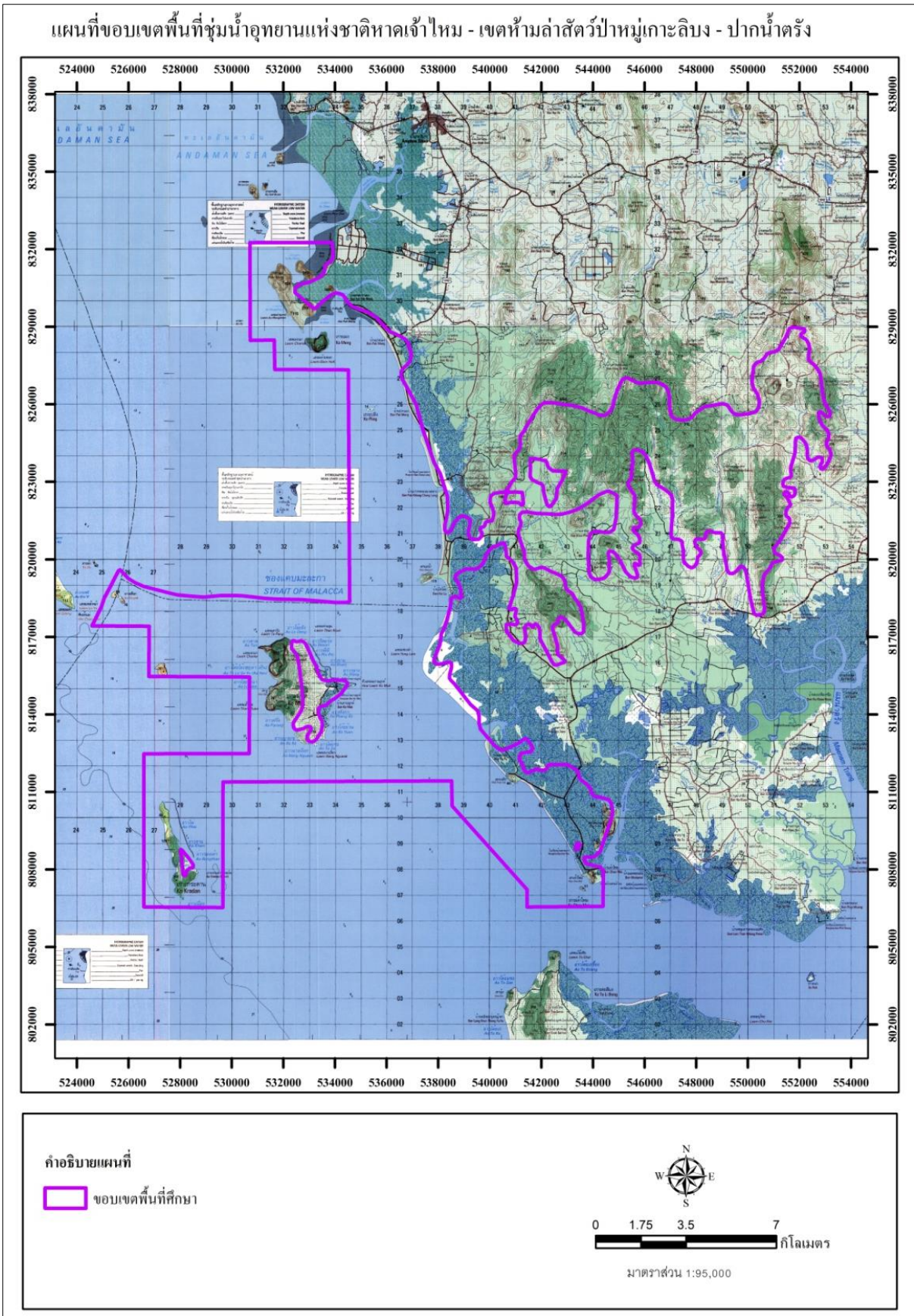
๑) ขอบเขตและขนาดพื้นที่

พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง จังหวัดตรัง ครอบคลุมพื้นที่โดยอ้างอิงตามทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติของประเทศไทย (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๒) ครอบคลุมในเขตตำบลนาเกลือ ตำบลลิบง ตำบลหาดสำราญ อำเภอสิเกา อำเภอปะเหลียน อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีพื้นที่ ๖๖,๓๑๓ เฮกตาร์ หรือ ๔๑๔,๔๕๖.๓ ไร่ ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ เป็นลำดับที่ ๑๑๘๒ ในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๕ ดังรูปที่ ๑

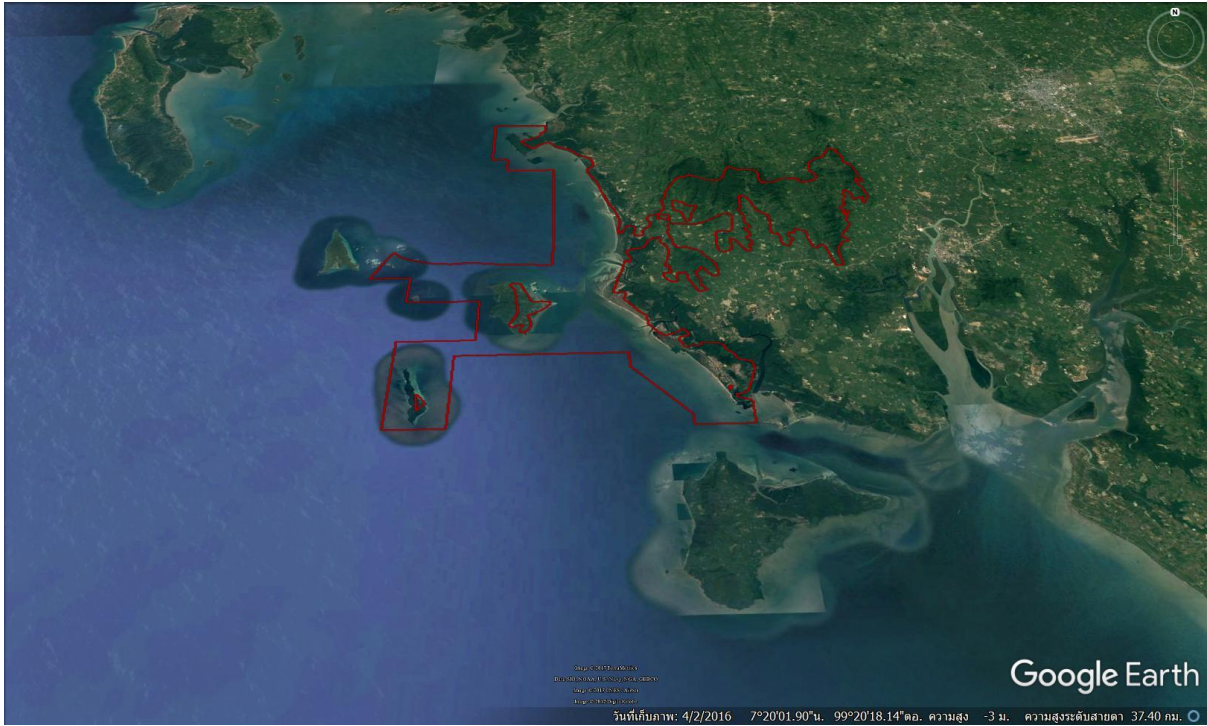
๒) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง - ปากน้ำตรัง ประกอบด้วยระบบนิเวศ ๓ ลักษณะคือ แม่น้ำ ปากแม่น้ำ ปลาชายฝั่ง ตั้งอยู่ในจังหวัดตรัง ซึ่งมีความหลากหลายของระบบนิเวศสูง ประกอบด้วย ป่าชายเลน แหล่งน้ำกร่อย ชายหาด หาดหิน แนวปะการัง และแหล่งหญ้าทะเล ทำให้มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ที่หายาก และอยู่ในสถานภาพถูกคุกคามหลายชนิด ดังแสดงในรูปที่ ๒

ขอบเขตการศึกษาข้อมูลทางกายภาพได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาครอบคลุมระยะรัศมีตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และแนวทางการจัดทำและพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยกำหนดเป็นพื้นที่ศึกษาโดยรอบในระยะ ๕ กิโลเมตร ดังแสดงในรูปที่ ๓

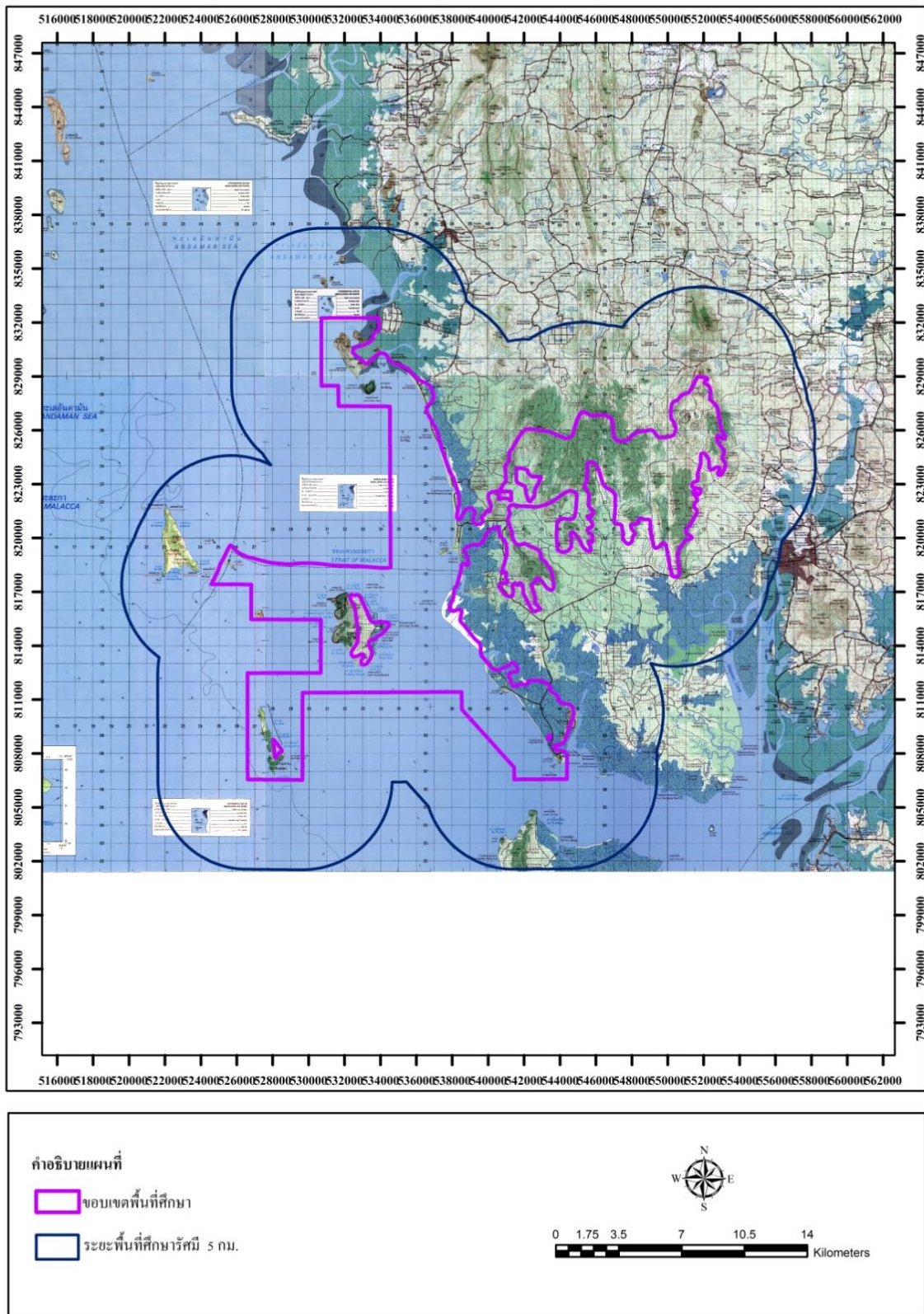

รูปที่ ๑ ขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง

รูปที่ ๒ ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง

แผนที่ขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง - ปากน้ำตรังระยะรัศมี 5 กิโลเมตร

รูปที่ ๓ พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง
ในระยะ ๕ กิโลเมตร

๓) ทรัพยากรดิน

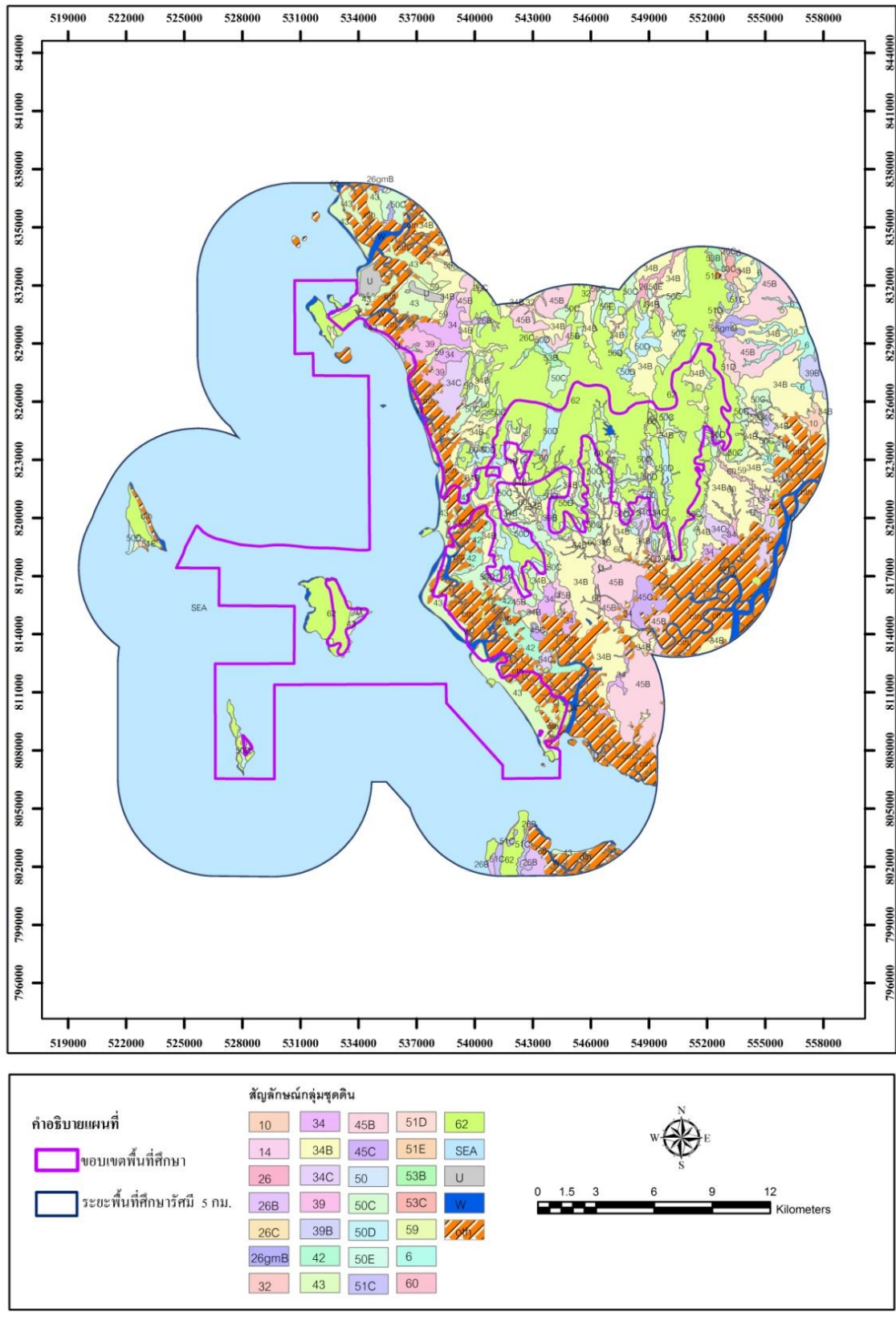
จากข้อมูลกลุ่มชุดดินของกรมพัฒนาที่ดิน นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Quantum GIS โดยซ้อนทับกับขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำในเขตพื้นที่ศึกษาระยะ ๕ กิโลเมตร ผลการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มชุดดินที่พบบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากแม่น้ำตรัง มีจำนวน ๑๖ กลุ่มชุดดิน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๖, ๑๐, ๑๔, ๒๖, ๓๒, ๓๔, ๓๙, ๔๒, ๔๓, ๔๕, ๕๐, ๕๑, ๕๓, ๕๙, ๖๐ และ ๖๒ นอกจากนี้พบแหล่งน้ำและชุมชน มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๑ และรูปที่ ๔ ดังนี้

ตารางที่ ๑ กลุ่มชุดดินในพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง

กลุ่มชุดดิน	เนื้อที่ (ไร่)	สัดส่วนพื้นที่ (ร้อยละ)	กลุ่มชุดดิน	เนื้อที่ (ไร่)	สัดส่วนพื้นที่ (ร้อยละ)
๑๐	๖๖๘	๐.๑๑	๕๐D	๙,๔๕๕	๑.๕๑
๑๔	๕๕๘	๐.๐๙	๕๐E	๖๘๔	๐.๑๑
๒๖	๑,๐๒๙	๐.๑๖	๕๑C	๑,๒๐๖	๐.๑๙
๒๖B	๑,๓๒๒	๐.๒๑	๕๑D	๙๐๕	๐.๑๔
๒๖C	๔๙๔	๐.๐๘	๕๑E	๗๒	๐.๐๑
๒๖gmB	๙๗๒	๐.๑๖	๕๓B	๘๓๑	๐.๑๓
๓๒	๒๙๗	๐.๐๕	๕๓C	๔๒๕	๐.๐๗
๓๒gm	๑๖๕	๐.๐๓	๕๙	๑,๓๓๒	๐.๒๑
๓๔	๑๖	๐.๐๐	๖	๒,๖๒๔	๐.๔๒
๓๔B	๓๗,๖๙๒	๖.๐๒	๖๐	๓,๙๔๐	๐.๖๓
๓๔C	๕,๔๙๑	๐.๐๘	๖๒	๗๒,๑๕๐	๑๑.๕๓
๓๔gm	๕,๐๖๖	๐.๐๘	AQ	๕,๐๘๘	๐.๐๘
๓๔gmB	๑๓,๕๑๐	๒.๑๖	BEACH	๖๗๑	๐.๑๑
๓๙B	๑,๖๗๙	๐.๒๗	EC	๕๒,๙๘๒	๘.๔๗
๓๙gm	๒,๐๗๗	๐.๓๓	ISLAND	๔๗๓	๐.๐๘
๔๒	๓,๓๐๐	๐.๕๓	ML	๘๔๘	๐.๑๔
๔๓	๑๒,๙๗๗	๒.๐๗	P	๑๓๕	๐.๐๒
๔๕C	๑,๘๑๑	๐.๒๙	SEA	๓๒๘,๐๑๐	๕๒.๔๑
๔๕gmB	๒๐,๓๕๐	๓.๒๕	U	๒,๗๒๕	๐.๔๔
๕๐	๑๗	๐.๐๐	W	๑๑,๓๒๙	๑.๘๑
๕๐C	๒๐,๕๑๗	๓.๒๘	รวม	๑๓๐,๐๐๘	๒๐.๗๗

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๕๙)

แผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง - ปากน้ำตรังระยะรัศมี 5 กิโลเมตร

รูปที่ ๔ กลุ่มชุดดินในพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง

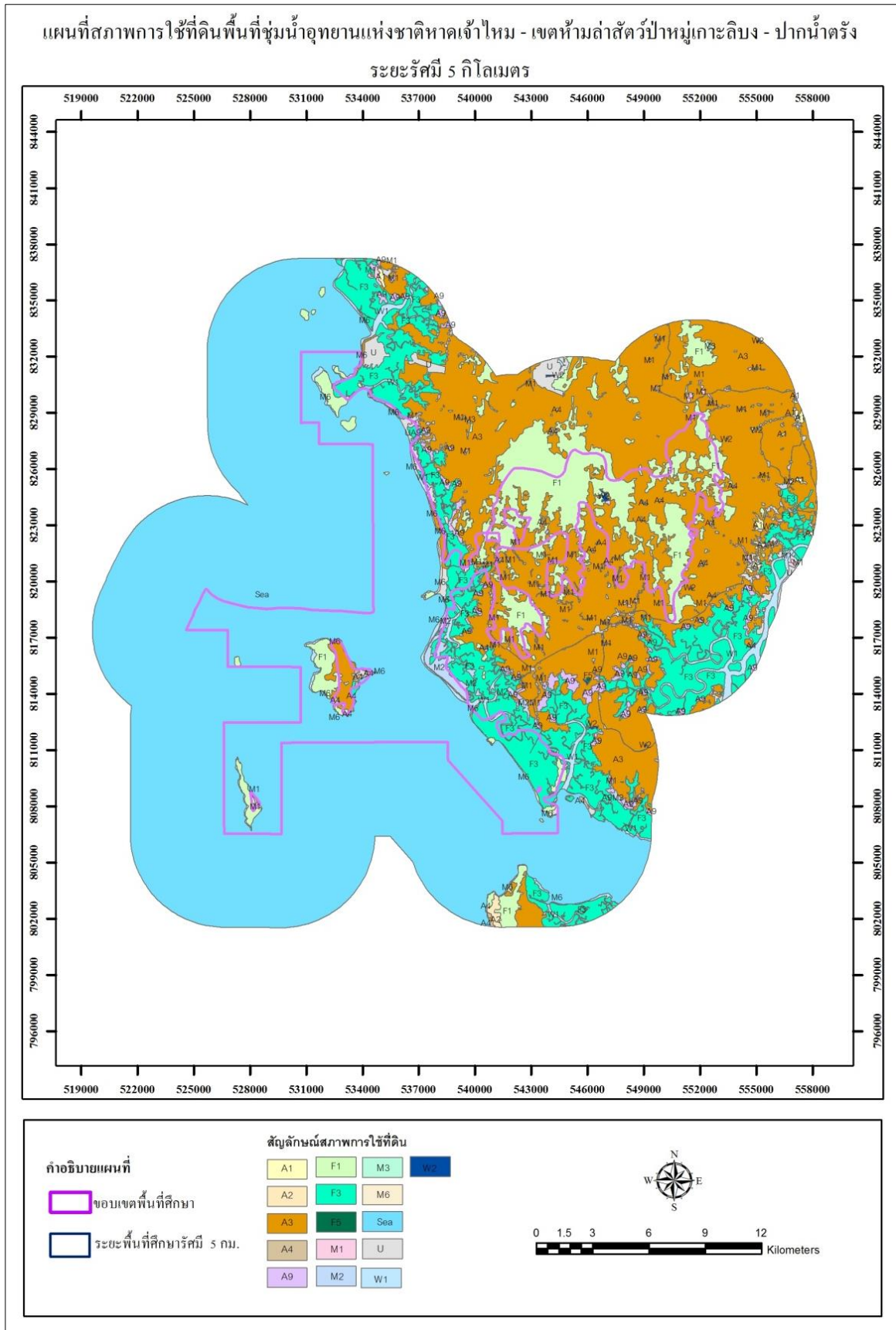
๔) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ในระยะรัศมี ๕ กิโลเมตรจากพื้นที่ศึกษา พบว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ในพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง เป็นพื้นที่ป่าพรุ เนื้อที่ ๑๗๑,๐๕๔ ไร่ (คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕๙ ของพื้นที่ทั้งหมด) รองลงมา คือ ไม้ผล มีเนื้อที่ ๑๓๖,๒๗๓ ไร่ ที่เหลือเป็นนาข้าว ไม้ยืนต้น ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง ทุ่งหญ้า ที่ลุ่ม รายละเอียดแสดงในตารางที่ ๒ และรูปที่ ๕

ตารางที่ ๒ สภาพการใช้ที่ดินพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง

สัญลักษณ์	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	สัดส่วนพื้นที่ (ร้อยละ)
A๑	นาข้าว	๔๔,๖๐๘	๙.๒๘
A๓	ไม้ผล	๑๓๖,๒๗๓	๒๘.๓๕
A๔	ไม้ยืนต้น	๒๖,๑๙๖	๕.๔๕
A๙	สถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๘๖๘	๐.๑๘
F๑	ป่าดิบ	๕,๕๘๖	๑.๑๖
F๔	ป่าพรุ	๑๗๑,๐๕๔	๓๕.๕๙
M๑	ทุ่งหญ้า	๒๐,๒๓๒	๔.๒๑
M๒	ที่ลุ่ม	๑๕,๗๖๖	๓.๒๘
M๓	บ่อลูกกุ้ง	๑,๐๔๖	๐.๒๒
M๔	ที่ถม	๒๔๗	๐.๐๕
nb	ประเทศเพื่อนบ้าน	๑๘,๙๘๔	๓.๙๕
U	ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง	๓๒,๙๑๕	๖.๘๕
W๑	แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง	๓,๘๑๗	๐.๗๙
W๒	สระน้ำ บ่อน้ำ คลอง	๓,๐๔๘	๐.๖๓
รวม		๔๘๐,๖๔๑	๑๐๐.๐๐

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๕๙)

รูปที่ ๕ สภาพการใช้ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง - ปากน้ำตรัง

๒. ด้านชีวภาพ

๑) ทรัพยากรป่าไม้

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลทรัพยากรป่าไม้บริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง พบพรรณไม้ รวม ๓๖๑ ชนิด จาก ๒๗๘ สกุล ๑๐๓ วงศ์ (ตารางภาคผนวกที่ ๒) เป็นพรรณไม้ที่นำเข้าไปปลูก ๒๒ ชนิด เช่น มะม่วงหิมพานต์ *Anacardium occidentale* L. หูกวาง *Terminalia catappa* L. ทางนกยูงฝรั่ง *Delonix regia* (Bojer ex Hook.) Raf. กระถินณรงค์ *Acacia auriculaeformis* A.Cunn. ex Benth. สะเดา *Azadirachta indica* A.Juss. var. *siamensis* Valetton มะพร้าว *Cocos nucifera* L. var. *nucifera* และปาล์มน้ำมัน *Elaeis guineensis* Jacq.

พบพืชหายากที่มีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ระดับชาติ ๒ ชนิด ได้แก่ นมแมว *Uvaria siamensis* (Scheff.) L.L.Zhou, Y.C.F.Su & R.M.K.Saurnders และจิกเล *Barringtonia asiatica* (L.) Kurz

พบพืชต่างถิ่นที่รุกรานรายการ ๑ จำนวน ๑๑ ชนิด ได้แก่ หงอนไก่ไทย *Celosia argentea* L. สาบเสือ *Chromolaena odorata* (L.) R.M.King & H.Rob. ขี้เหล็กย่าน *Mikania cordata* (Burm.f.) B.L.Rob. หญ้ายาง *Euphorbia heterophylla* L. แมงลักคา *Hyptis suaveolens* (L.) Poit. กระถิน *Leucaena leucocephala* (Lam.) de Wit ไมยราบยักษ์ *Mimosa pigra* L. หญ้าคา *Imperata cylindrica* (L.) P.Beauv. หญ้าขจรจบ *Pennisetum polystachyon* (L.) Schult. สาหร่ายหางกระรอก *Hydrilla verticillata* (L.f.) Royle และผักตบชวา *Eichhornia crassipes* (Mart.) Solms พบพืชต่างถิ่นที่รุกรานรายการ ๒ จำนวน ๒ ชนิด ผักขมหนาม *Amaranthus spinosus* L. และตะขบฝรั่ง *Muntingia calabura* L.

๒) ทรัพยากรสัตว์ป่า

พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง - ปากน้ำตรัง เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยที่สำคัญของสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์จำพวกนกน้ำ ได้รับการจัดเป็นพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์นก (IBA) ในประเทศไทยอันดับที่ TH๐๕๑ จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลข้อมูลทรัพยากรสัตว์ป่า พบว่ามีสัตว์ป่าที่ได้รับการจัดสถานภาพตามการจัดของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (Nabhitabhata & Chan-ard ๒๐๐๕) และ IUCN (๒๐๑๗) อย่างน้อย ๑๗ ชนิด เป็นสัตว์ป่าที่มีสถานภาพด้านการอนุรักษ์ของสัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การจัดสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ ประกอบด้วยสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๘ ชนิด สัตว์จำพวกนก ๓ ชนิด และสัตว์เลื้อยคลาน ๖ ชนิด ดังรายละเอียดในตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ ชนิดสัตว์ที่มีความสำคัญและอยู่ในเกณฑ์วินิจฉัยสำหรับกำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานภาพการอนุรักษ์*	
				ระดับโลก	ระดับประเทศ
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม					
๑.	ค่างดำ	Banded Surili	<i>Presbytis femoralis</i>	NT	VU
๒.	ค่างแว่นถิ่นใต้	Dusky Leaf-monkey	<i>Trachypithecus obscurus</i>	NT	VU
๓.	นากใหญ่ขนเรียบ	Smooth-coated Otter	<i>Lutrogale perspicillata</i>	VU	VU
๔.	โลมาปากขวด	Indo-pacific Bottlenose Dolphin	<i>Tursiops aduncus</i>	DD	VU
๕.	พะยูน	Dugon	<i>Dugong dugon</i>	VU	CR
๖.	เลี้ยงผา	Southwest China Serow	<i>Capricornis milneedwardsii</i>	NT	NT/Reserve Species
๗.	เสือไฟ	Asian Golden Cat	<i>Pardofelis temminckii</i>	NT	VU
๘.	โลมาอิรวดี	Irrawaddy Dolphin	<i>Orcaella brevirostris</i>	VU	CR
สัตว์จำพวกนก					
๑.	นกทะเลขาเขียวลายจุด	Spotted Greenshank	<i>Tringa guttifer</i>	EN	EN
๒.	นกกระสาคอดำ	Black-necked Stork	<i>Ephippiorhynchus asiaticus</i>	NT	CR
๓.	นกตะกรุม	Lesser Adjutant	<i>Leptoptilos javanicus</i>	VU	CR
สัตว์เลื้อยคลาน					
๑.	งูจงอาง	King Cobra	<i>Ophiophagus hannah</i>	VU	LC
๒.	เต่าตะนุ	Green Turtle	<i>Chelonia mydas</i>	EN	CR
๓.	เต่าหับ	Southeast Asian Box Turtle	<i>Cuora amboinensis</i>	VU	VU
๔.	เต่ากระ	Hawksbill Turtle	<i>Eretmochelys imbricata</i>	CR	CR
๕.	เต่าบัว	Yellow-headed Temple Turtle	<i>Hieremys annandalii</i>	EN	EN
๖.	เต่าหญ้า	Olive Ridley	<i>Lepidochelys olivacea</i>	VU	CR

หมายเหตุ: สถานภาพระดับชาติ (Nabhitabhata & Chan-Ard ๒๐๐๕; Sanguansombat ๒๐๐๕)

สถานภาพระดับโลก (IUCN ๒๐๑๗)

CR = สถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง

NT = สถานภาพใกล้ถูกคุกคาม

EN = สถานภาพใกล้สูญพันธุ์

LC = สถานภาพเป็นกังวลน้อยที่สุด

VU = สถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์

DD = สถานภาพข้อมูลไม่เพียงพอ

๓) ทรัพยากรปลา

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลทรัพยากรปลาในพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง จำนวน ๓ จุดสำรวจ (ตารางที่ ๔ และรูปที่ ๗) พบปลาทั้งสิ้น ๑๑๙ ชนิด จาก ๕๙ วงศ์ (ตารางภาคผนวกที่ ๓) สถานภาพของปลาในพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง จากการตรวจสอบพบปลาที่ติดสถานภาพของ IUCN Redlist of Threatened Species (๒๐๐๖) และสถานภาพของ Thailand red data: Fishes (Vidthayanon, ๒๐๐๕) จำนวน ๔ ชนิด โดยเป็นชนิดที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (VU-Vulnerable species) จำนวน ๓ ชนิด ได้แก่ ปลากระเบนบัว *Himantura bleekeri* (Blyth, ๑๘๖๐), ปลาฉลามหูดำ *Carcharhinus sorrah* (Muller & Henle, ๑๘๓๘) และปลาดุกอูย *Clarias macrocephalus* Günther, ๑๘๖๔ ชนิดที่ถูกคุกคามในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (NT-Near Threatened) จำนวน ๑ ชนิด ได้แก่ ปลากระรังปากแม่น้ำ *Epinephelus coioides* (Hamilton, ๑๘๒๒)

นอกจากนี้พบปลาชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้ว ๒ ชนิด คือ ปลาหมอเทศ *Oreochromis mossambicus* (Peters, ๑๘๕๒) และปลานิล *Oreochromis niloticus* (Linnaeus, ๑๗๕๘)

ตารางที่ ๔ ตำแหน่งพิกัดจุดเก็บตัวอย่างทรัพยากรปลาและสัตว์หน้าดิน

จุดสำรวจ	ตำแหน่งพิกัด (UTM)		
	เขต	E	N
๑	๔๗ N	๕๓๘๗๙๗	๘๑๘๐๔๓
๒	๔๗ N	๕๓๘๘๓๑	๘๑๘๗๐๑
๓	๔๗ N	๕๓๗๘๗๓	๘๑๙๒๙๘

๔) ทรัพยากรสัตว์หน้าดิน

จากการสำรวจชนิดและปริมาณของทรัพยากรสัตว์หน้าดินในพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง จำนวน ๓ จุดสำรวจ (ตารางที่ ๔ และรูปที่ ๗) พบสัตว์หน้าดินทั้งสิ้น ๑๓ ชนิด จาก ๓ ไฟลัม ๔ ชั้น ๑๐ อันดับ ๑๒ วงศ์ (ตารางที่ ๕) มีปริมาณความชุกชุมของสัตว์หน้าดินเฉลี่ย ๑,๖๗๔ ตัวต่อตารางเมตร ไฟลัม Mollusca มีปริมาณความชุกชุมมากที่สุด รองลงมา คือ ไฟลัม Arthropoda และไฟลัม Cnidaria ปริมาณความชุกชุมน้อยที่สุด

ตารางที่ ๕ ชนิดและปริมาณสัตว์หน้าดิน(ตัว/ตารางเมตร) บริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง

Phylum	Class	Order	Family	Scientific Name	St.๑	St.๒	St.๓
Arthropoda	Maxillopoda	Sessilia	Balanidae	<i>Balanus</i> sp.			๗๕๖
Mollusca	Gastropoda	Caenogastropoda	Turritellidae		๔๐๐		๘๙
		Heterostropha	Architectonicidae		๑๗๘		๔๔
		Neogastropoda	Marginellidae			๘๙	๔๔
			Terebridae			๔๔	๔๔
		Littorinimorpha	Naticidae			๔๔	๑๗๘
			Cassidae			๔๔	๔๔
		Cycloneritimorpha	Neritidae			๑๗๘	๘๙
		Bivalvia	Arcida	Arcidae		๑,๕๕๖	๔๔
			Cardiida	Cardiidae		๑,๒๐๐	๘๙
			Veneroidea	Tellinidae		๔๔	๔๔
Cnidaria	Anthozoa	Actiniaria		๑๓๓			
รวม					๓,๙๕๖	๕๓๓	๕๓๓

๕) ทรัพยากรปะการังและหญ้าทะเล

ทรัพยากรปะการัง

(๑) เกาะกระดาน แนวปะการังอยู่บริเวณระดับความลึก ๔-๕ เมตร สถานภาพอยู่ในเกณฑ์สมบูรณ์ ปานกลาง ปะการังมีชีวิตปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๔๔.๕๔ และปะการังตายร้อยละ ๔๐.๖๘ ปะการังชนิดเด่นคือ ปะการังช่องเหลี่ยม (*Favites* sp.) ปะการังดอกเห็ด (*Fungia* sp.) ปะการังดอกไม้ทะเล (*Goniopora* sp.) ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง (*Montipora* sp.) ปะการังดอกกะหล่ำ (*Pocillopora* sp.) ปะการังโขด (*Porites* sp.) และปะการังสมองร่องใหญ่ (*Symphyllia* sp.)

(๒) เกาะเชือก แนวปะการังอยู่ที่ระดับความลึก ๓-๔ เมตร สภาพภาพของปะการังอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม ปะการังมีชีวิตปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๒๑.๘ และปะการังตายร้อยละ ๓๔.๘๖ ปะการังชนิดเด่น คือ ปะการังดาวใหญ่ (*Diploastrea heliopora*) ปะการังวงแหวน (*Favia* sp.) ปะการังช่องเหลี่ยม (*Favites* sp.) ปะการังดอกเห็ด (*Fungia* sp.) ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง (*Montipora* sp.) ปะการังดอกกะหล่ำ (*Pocillopora* sp.) ปะการังโขด (*Porites* sp.) และปะการังสมองร่องใหญ่ (*Symphyllia* sp.)

(๓) เกาะมุกด์

แนวปะการังด้านทิศใต้ของเกาะมุกด์อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม ปะการังมีชีวิตปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๒๐.๑ และปะการังตายร้อยละ ๔๓ ปะการังชนิดเด่น คือ ปะการังโขด (*Porites lutea*) ปะการังดาวใหญ่ (*Diploastrea heliopora*) ปะการังจาน (*Turbinaria* sp.) และปะการังช่องเหลี่ยม (*Favites* spp.)

ด้านทิศตะวันตกของเกาะมุกด์ สภาพภาพของปะการังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ปานกลาง ปะการังมีชีวิตปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๓๕ และปะการังตายร้อยละ ๔๐ ปะการังชนิดเด่น คือ ปะการังโขด (*Porites lutea*) ปะการังดาวใหญ่ (*Diploastrea heliopora*) ปะการังจาน (*Turbinaria* sp.) และปะการังช่องเหลี่ยม (*Favites* sp.)

(๔) เกาะลิบง เป็นเกาะที่อยู่ใกล้ชายฝั่ง ปะการังแข็งก่อตัวได้ดีเฉพาะด้านทิศตะวันตก ส่วนด้านอื่นๆ เป็นพื้นทรายและเป็นแหล่งหญ้าทะเล มีพื้นที่แนวปะการังรวม ๑,๐๕๗ ไร่ กว้าง ๓๐๐ เมตร ลึกลงที่ระดับความลึกประมาณ ๕ เมตร ปะการังมีชีวิตปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๓๓.๒ และปะการังตายร้อยละ ๕๕.๓ ปะการังชนิดเด่น คือ ปะการังช่องเหลี่ยม (*Favites* spp) ปะการังวงแหวน (*Favia* spp.) ปะการังดาวเล็ก (*Cyphastrea* spp.) ปะการังกาแล็กซี (*Galaxea* spp.) และปะการังเคลือบหนาม (*Echinophyllia* sp.)

ตารางที่ ๖ ทรัพยากรปะการังบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง

พื้นที่	อัตราส่วนของปะการังที่มีชีวิตกับปะการังตาย	สภาพแนวปะการัง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	การปกคลุมพื้นที่ (ร้อยละ)	สภาพตาม IUCN
เกาะกระดาน	๑:๑	สภาพดีปานกลาง	<i>Acropora</i> sp.	ปะการังเขากวาง	๐.๑๔	-
			<i>Porites</i> sp.	ปะการังโขด	๓๗.๘๑	-
			<i>Montipora</i> sp.	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง	๑.๗๙	-
			<i>Favia</i> sp.	ปะการังวงแหวน	๐.๑๔	-
			<i>Favites</i> sp.	ปะการังช่องเหลี่ยม	๐.๐๕	-
			<i>Fungia</i> sp.	ปะการังดอกเห็ด	๐.๓๘	-
			<i>Gardineroseris</i> sp.	ปะการังลายหินอ่อน	๐.๐๕	-
			<i>Goniastrea</i> sp.	ปะการังรังผึ้ง	๐.๐๕	-
			<i>Goniopora</i> sp.	ปะการังดอกไม้ทะเล	๐.๐๕	-
			<i>Pachyseris</i> sp.	ปะการังลายลูกฟูก	๐.๓๘	-
			<i>Pavona</i> sp.	ปะการังลายดอกไม้	๐.๘๕	-
			<i>Platygyra</i> sp.	ปะการังสมองร่องเล็ก	๐.๐๕	-
			<i>Pocillopora</i> sp.	ปะการังดอกกะหล่ำ	๑.๗๔	-
			<i>Symphyllia</i> sp.	ปะการังสมองร่องใหญ่	๐.๒๘	-
เกาะเชือก	๑:๑.๙	สภาพดีปานกลาง	<i>Acropora</i> sp.	ปะการังเขากวาง	๐.๒๓	-
			<i>Diploastrea heliopora</i>	ปะการังดาวใหญ่	๐.๙๗	NT
			<i>Favia</i> sp.	ปะการังวงแหวน	๐.๐๙	-
			<i>Favites</i> sp.	ปะการังช่องเหลี่ยม	๐.๐๙	-
			<i>Fungia</i> sp.	ปะการังดอกเห็ด	๑.๗๖	-
			<i>Montipora</i> sp.	ปะการังผิวเกล็ดน้ำแข็ง	๓.๘	-

พื้นที่	อัตราส่วนของปะการังที่มีชีวิตกับปะการังตาย	สถานภาพแนวปะการัง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	การปกคลุมพื้นที่ (ร้อยละ)	สถานภาพตาม IUCN
			<i>Pachyseris</i> sp.	ปะการังลายลูกฟูก	๐.๐๕	-
			<i>Pocillopora</i> sp.	ปะการังดอกกะหล่ำ	๐.๐๙	-
			<i>Porites</i> sp.	ปะการังโขด	๑๒.๔๕	-
			<i>Symphyllia</i> sp.	ปะการังสมองร่องใหญ่	๐.๖๕	-
เกาะมุกด์	๑:๒	เสียหาย	<i>Porites lutea</i>	ปะการังโขด	-	LC
			<i>Diploastrea heliopora</i>	ปะการังดาวใหญ่	-	NT
			<i>Turbinaria</i> sp.	ปะการังจาน	-	-
			<i>Goniopora</i> sp.	ปะการังดอกไม้ทะเล	-	-
			<i>Galaxea</i> sp.	ปะการังกาแล็กซี	-	-
			<i>Favites</i> spp.	ปะการังช่องเหลี่ยม	-	-
			<i>Favia</i> spp.	ปะการังแหวน	-	-
เกาะลิบง	๑:๒	เสียหาย	<i>Favites</i> spp.	ปะการังช่องเหลี่ยม	-	-
			<i>Favia</i> spp.	ปะการังวงแหวน	-	-
			<i>Cyphastrea</i> spp.	ปะการังดาวเล็ก	-	-
			<i>Galaxea</i> spp.	ปะการังกาแล็กซี	-	-
			<i>Echinophyllia</i> sp.	ปะการังเคลือบหนาม	-	-

ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเลและป่าชายเลน (๒๕๕๘) และศูนย์ปฏิบัติการอุทยานแห่งชาติทางทะเล ที่ ๓ จังหวัดตรัง (๒๕๕๙)

หมายเหตุ: สถานภาพตาม IUCN

- Extinct (EX) = สูญพันธุ์
- Extinct in the Wild (EW) = สูญพันธุ์ในธรรมชาติ
- Critically Endangered (CR) = ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง
- Endangered (EN) = ใกล้การสูญพันธุ์
- Vulnerable (VU) = มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์
- Near Threatened (NT) = ใกล้ถูกคุกคาม
- Least Concerned (LC) = กลุ่มที่เป็นกังวลน้อยที่สุด

ทรัพยากรหญ้าทะเล

(๑) ปากคลองเจ้าไหม แนวหญ้าทะเลอยู่บริเวณสันทรายปากคลองเจ้าไหมและบริเวณชายฝั่งบ้านมดตะนอย พื้นที่หญ้าทะเลรวม ๑,๑๙๕ ไร่ มีหญ้าทะเลปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๔๘ พบหญ้าทะเล ๗ ชนิด คือ หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*) หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย (*Cymodocea serrulata*) หญ้าใบมะกรูด (*Halophila ovalis*) หญ้ากุยช่ายทะเล (*Halodule pinifolia*) หญ้าต้นหอมทะเล (*Syringodium isoetifolium*) หญ้าเงาใบเล็ก (*Halophila minor*) หญ้าชะเงาใบมน (*Cymodocea rotundata*) หญ้าทะเลชนิดเด่น คือ หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*)

(๒) เกาะนก บริเวณเกาะนกมีพื้นที่หญ้าทะเลรวม ๑,๔๓๓ ไร่ ปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๑๐ พบหญ้าทะเล ๓ ชนิด คือ หญ้าใบมะกรูด (*Halophila ovalis*) หญ้ากุยช่ายทะเล (*Halodule pinifolia*) และหญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*)

(๓) เกาะลิบง บริเวณเกาะลิบงพบหญ้าทะเลในหลายพื้นที่ ได้แก่ บริเวณหน้าสำนักงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง อ่าวโละลิโหลง อ่าวทุ่งจีน แหลมจุโหย และบริเวณอ่าวพร้าว มีพื้นที่หญ้าทะเลรวม ๑๖,๓๕๕ ไร่ ปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๓๐.๘๘ พบหญ้าทะเล ๑๑ ชนิด คือ หญ้ากุยช่ายทะเล (*Halodule uninervis*) หญ้ากุยช่ายเข็ม (*Halodule pinifolia*) หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*) หญ้าเงาใบเล็ก (*Halophila minor*) หญ้ามะกรูดขน (*Halophila decipiens*) หญ้าใบพาย (*Halophila beccarii*) หญ้าชะ

เงาเต่า (*Thalassia hemprichii*) หญ้าชะเงาใบมน (*Cymodocea rotundata*) หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย (*Cymodocea serrulata*) หญ้าต้นหอมทะเล (*Syringodium isoetifolium*) และหญ้าใบมะกรูด (*Halophila ovalis*)

(๔) เกาะมุกด์ถึงแหลมหยงหลำ เป็นแหล่งหญ้าทะเลผืนใหญ่ แพร่กระจายตลอดแนวชายฝั่งด้านทิศตะวันออกของเกาะมุกด์ และขยายออกไปด้านหน้าจนถึงชายฝั่งแหลมหยงหลำ มีพื้นที่รวม ๖,๙๖๘ ไร่ มีการปกคลุมของหญ้าทะเลร้อยละ ๕๐-๗๐ พบหญ้าทะเล ๑๐ ชนิดคือ หญ้ากุ่มช่ายเข็ม (*Halodule pinifolia*) หญ้ากุ่มช่ายทะเล (*Halodule uninervis*) หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*) หญ้าเงาใบเล็ก (*Halophila minor*) หญ้าเงาใบ (*Halophila decipiens*) หญ้าใบพาย (*Halophila beccarii*) หญ้าชะเงาปลายใบมน (*Cymodocea rotundata*) หญ้าชะเงาปลายฟันเลื่อย (*Cymodocea serrulata*) หญ้าต้นหอมทะเล (*Syringodium isoetifolium*) และหญ้าใบมะกรูด (*Halophila ovalis*)

(๕) อ่าวบุญคง หญ้าทะเลปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๗๘.๗๙ พบหญ้าทะเล ๕ ชนิด คือ หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*) หญ้าชะเงาเต่า (*Thalassia hemprichii*) หญ้าชะเงาใบมน (*Cymodocea rotundata*) หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย (*Cymodocea serrulata*) และหญ้าใบมะกรูด (*Halophila ovalis*) ชนิดเด่น คือ หญ้าใบมะกรูด (*Halophila ovalis*) ปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๑๓.๒ รองลงมาคือ หญ้าชะเงาเต่า (*Thalassia hemprichii*) ปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๘.๑

(๖) อ่าวขาม หญ้าทะเลปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๓๙.๔๕ พบหญ้าทะเล ๕ ชนิด คือ หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*) หญ้าชะเงาเต่า (*Thalassia hemprichii*) หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย (*Cymodocea serrulata*) หญ้าชะเงาใบแคบ หรือหญ้ากุ่มช่ายทะเล (*Halodule uninervis*) และหญ้าใบมะกรูด (*Halophila ovalis*) ชนิดเด่น คือ หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย (*Cymodocea serrulata*) ปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๒๑.๕ รองลงมา คือ หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*) ปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๑๐.๐๘

(๗) หาดหยงหลำ หญ้าทะเลปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๓๑.๘๕ พบหญ้าทะเล ๑๐ ชนิด คือ หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*) หญ้าชะเงาเต่า (*Thalassia hemprichii*) หญ้าชะเงาใบมน (*Cymodocea rotundata*) หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย (*Cymodocea serrulata*) หญ้ากุ่มช่ายทะเล (*Halodule uninervis*) หญ้ากุ่มช่ายเข็ม (*Halodule pinifolia*) หญ้าใบมะกรูด (*Halophila ovalis*) หญ้าเงาใบเล็ก (*Halophila minor*) หญ้าใบมะกรูดขน (*Halophila decipiens*) และหญ้าต้นหอมทะเล (*Syringodium isoetifolium*) ชนิดเด่น คือ หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*) ปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๒๘.๖๓ รองลงมา คือ หญ้าชะเงาใบมน (*Cymodocea rotundata*) ปกคลุมพื้นที่ร้อยละ ๒๕.๐๓

ตารางที่ ๗ ทรัพยากรหญ้าทะเลบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง

พื้นที่	การปกคลุมพื้นที่ (ไร่)	การปกคลุมพื้นที่ (ร้อยละ)	สถานภาพหญ้าทะเล	ชนิดหญ้าทะเล	ชื่อไทย	สถานภาพตาม IUCN
ปากคลองเจ้าไหม	๑,๑๙๕	๔๘	สมบูรณ์ปานกลาง	<i>Enhalus acoroides</i>	หญ้างอ, หญ้าชะเงา หรือหญ้าคาทะเล	LC
				<i>Cymodocea serrulata</i>	หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย	LC
				<i>Halophila ovalis</i>	หญ้าเงา, หญ้าใบมะกรูด หรือหญ้าอำพัน	LC
				<i>Halodule pinifolia</i>	หญ้าผมนาง, หญ้าชะเงาฝอย หรือหญ้ากุ่มช่ายเข็ม	LC
				<i>Syringodium isoetifolium</i>	หญ้าใบสน หรือหญ้าต้นหอมทะเล	LC
				<i>Halophila minor</i>	หญ้าเงาใบเล็ก	LC

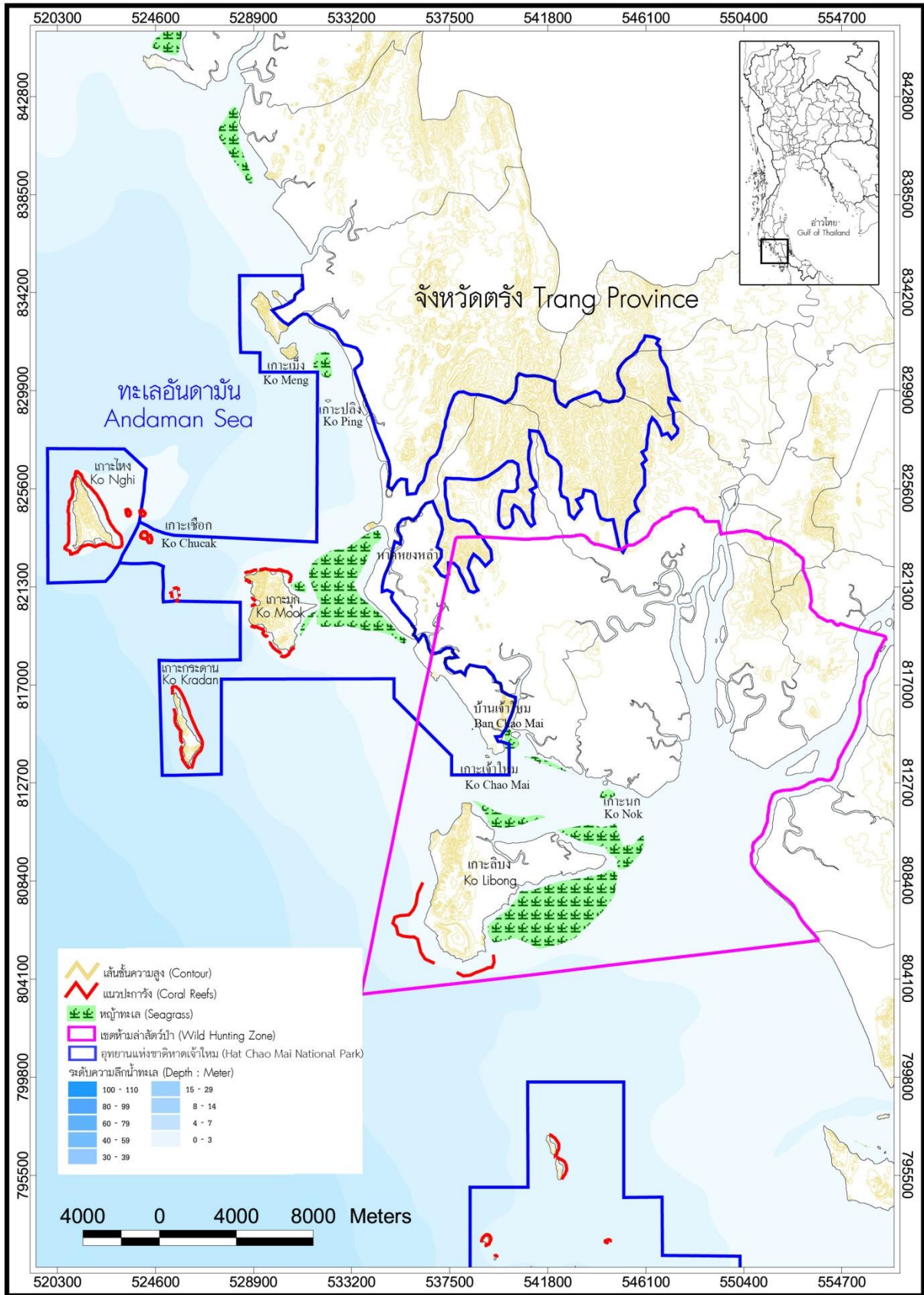
พื้นที่	การปกคลุมพื้นที่ (ไร่)	การปกคลุมพื้นที่ (ร้อยละ)	สถานภาพหญ้าทะเล	ชนิดหญ้าทะเล	ชื่อไทย	สถานภาพตาม IUCN
				<i>Cymodocea rotundata</i>	หญ้าชะเงาใบมน	LC
เกาะนก	๑,๔๓๓	๑๐	เสื่อมโทรม	<i>Halophila ovalis</i>	หญ้าเงา, หญ้าใบมะกรูด หรือหญ้าอำพัน	LC
				<i>Halodule pinifolia</i>	หญ้าผมนาง, หญ้าชะเงาฝอย, หรือหญ้ากุยช่ายเข็ม	LC
				<i>Enhalus acoroides</i>	หญ้าังอ, หญ้าชะเงา หรือหญ้าคาทะเล	LC
เกาะลิบง	๑๖,๓๕๕	๓๐.๘๘	สมบูรณ์ปานกลาง	<i>Halodule pinifolia</i>	หญ้าผมนาง, หญ้าชะเงาฝอย, หรือหญ้ากุยช่ายเข็ม	LC
				<i>Halodule pinifolia</i>	หญ้าผมนาง, หญ้าชะเงาฝอย, หรือหญ้ากุยช่ายเข็ม	LC
				<i>Enhalus acoroides</i>	หญ้าังอ, หญ้าชะเงา หรือหญ้าคาทะเล	LC
				<i>Halophila minor</i>	หญ้าเงาใบเล็ก	LC
				<i>Halophila decipiens</i>	หญ้าเงาใส หรือหญ้าใบมะกรูดขน	LC
				<i>Halophila beccarii</i>	หญ้าเงาแคระ, หญ้าใบพาย	LC
				<i>Thalassia hemprichii</i>	หญ้าเต่า หรือหญ้าชะเงาเต่า	LC
				<i>Cymodocea rotundata</i>	หญ้าชะเงาใบมน	LC
				<i>Cymodocea serrulata</i>	หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย	LC
				<i>Syringodium isoetifolium</i>	หญ้าใบสน หรือหญ้าต้นหอมทะเล	LC
				<i>Halophila ovalis</i>	หญ้าเงา, หญ้าใบมะกรูด หรือหญ้าอำพัน	LC
เกาะมุกด์	๖,๙๖๘	๕๐-๗๐	สมบูรณ์ดี	<i>Halodule pinifolia</i>	หญ้าผมนาง, หญ้าชะเงาฝอย, หรือหญ้ากุยช่ายเข็ม	LC
				<i>Halodule pinifolia</i>	หญ้าผมนาง, หญ้าชะเงาฝอย, หรือหญ้ากุยช่ายเข็ม	LC
				<i>Enhalus acoroides</i>	หญ้าังอ, หญ้าชะเงา หรือหญ้าคาทะเล	LC
				<i>Halophila minor</i>	หญ้าเงาใบเล็ก	LC
				<i>Halophila decipiens</i>	หญ้าเงาใส หรือหญ้าใบมะกรูดขน	LC
				<i>Halophila beccarii</i>	หญ้าเงาแคระ, หญ้าใบพาย	LC
				<i>Cymodocea rotundata</i>	หญ้าชะเงาใบมน	LC
				<i>Cymodocea serrulata</i>	หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย	LC
				<i>Syringodium isoetifolium</i>	หญ้าใบสน หรือหญ้าต้นหอมทะเล	LC
อ่าวบุญคง	-	๒๙.๕	สมบูรณ์ปานกลาง	<i>Enhalus acoroides</i>	หญ้าังอ, หญ้าชะเงา หรือหญ้าคาทะเล	LC
				<i>Thalassia hemprichii</i>	หญ้าเต่า หรือหญ้าชะเงาเต่า	LC
				<i>Cymodocea rotundata</i>	หญ้าชะเงาใบมน	LC
				<i>Cymodocea serrulata</i>	หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย	LC
				<i>Halophila ovalis</i>	หญ้าเงา, หญ้าใบมะกรูด หรือหญ้าอำพัน	LC
อ่าวขาม	-	๓๙.๔๕	สมบูรณ์ปานกลาง	<i>Enhalus acoroides</i>	หญ้าังอ, หญ้าชะเงา หรือหญ้าคาทะเล	LC
				<i>Thalassia hemprichii</i>	หญ้าเต่า หรือหญ้าชะเงาเต่า	LC
				<i>Cymodocea serrulata</i>	หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย	LC
				<i>Halodule uninervis</i>	หญ้าชะเงาสีเขียวปลายใบแฉก, หญ้าชะเงาใบแคบหรือหญ้ากุยช่ายทะเล	LC
				<i>Halophila ovalis</i>	หญ้าเงา, หญ้าใบมะกรูด หรือหญ้าอำพัน	LC

พื้นที่	การปกคลุมพื้นที่ (ไร่)	การปกคลุมพื้นที่ (ร้อยละ)	สถานภาพหญ้าทะเล	ชนิดหญ้าทะเล	ชื่อไทย	สถานภาพตาม IUCN
หาดหยงหล้า	-	๓๑.๘๕	สมบูรณ์ปานกลาง	<i>Enhalus acoroides</i>	หญ้างอ,หญ้าชะเงา หรือหญ้าคาทะเล	LC
				<i>Thalassia hemprichii</i>	หญ้าเต่า หรือหญ้าชะเงาเต่า	LC
				<i>Cymodocea rotundata</i>	หญ้าชะเงาใบมน	LC
				<i>Cymodocea serrulata</i>	หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย	LC
				<i>Halodule uninervis</i>	หญ้าชะเงาสีเขียวปลายใบแฉก, หญ้าชะเงาใบแคบหรือหญ้ากุยช่ายทะเล	LC
				<i>Halodule pinifolia</i>	หญ้าผมนาง, หญ้าชะเงาฝอย, หรือหญ้ากุยช่ายเข็ม	LC
				<i>Halophila ovalis</i>	หญ้าเงา, หญ้าใบมะกรูด หรือหญ้าอำพัน	LC
				<i>Halophila minor</i>	หญ้าเงาใบเล็ก	LC
				<i>Halophila decipiens</i>	หญ้าเงาใส หรือหญ้าใบมะกรูดขน	LC
<i>Syringodium isoetifolium</i>	หญ้าใบสน หรือหญ้าต้นหอมทะเล	LC				

ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเลและป่าชายเลน (๒๕๕๓) และ (๒๕๕๘)

หมายเหตุ: สถานภาพตาม IUCN

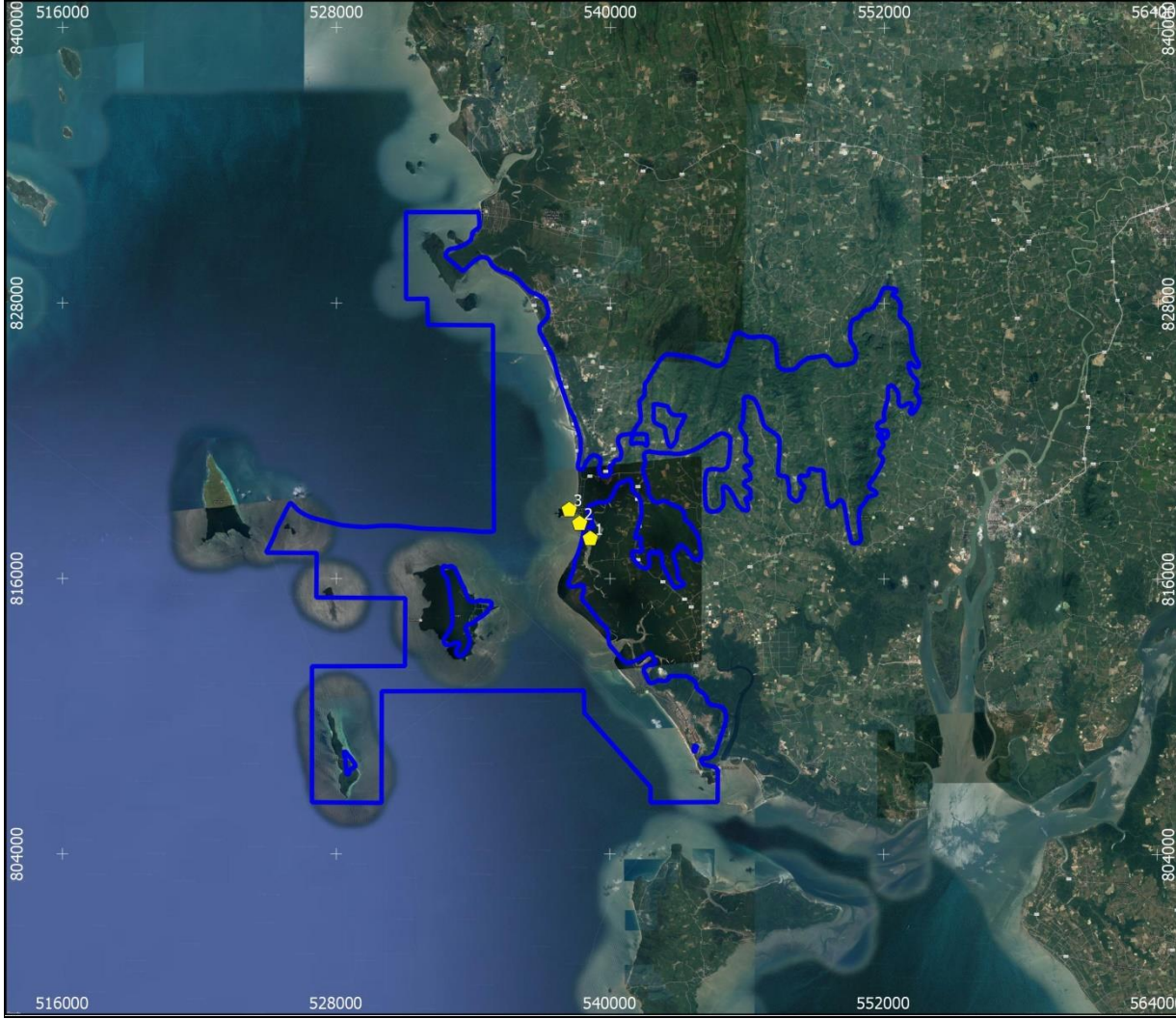
- Extinct (EX) = สูญพันธุ์
- Extinct in the Wild (EW) = สูญพันธุ์ในธรรมชาติ
- Critically Endangered (CR) = ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง
- Endangered (EN) = ใกล้การสูญพันธุ์
- Vulnerable (VU) = มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์
- Near Threatened (NT) = ใกล้ถูกคุกคาม
- Least Concerned (LC) = กลุ่มที่เป็นกังวลน้อยที่สุด

รูปที่ ๖ ทรัพยากรปะการังและหญ้าทะเลบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง จังหวัดตรัง

๓. ด้านคุณภาพน้ำ

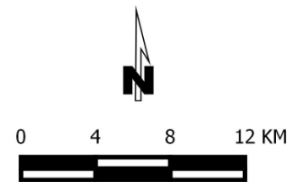
การดำเนินการศึกษาสถานคุณภาพน้ำทะเลของพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากแม่น้ำตรัง ได้ทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลคุณภาพน้ำ จำนวน ๓ สถานี ซึ่งกระจายครอบคลุมและเป็นตัวแทนในการศึกษาคุณภาพน้ำของพื้นที่ชุ่มน้ำดังรูปที่ ๗ การตรวจวิเคราะห์ที่ได้ดำเนินการทั้งในภาคสนามพร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำส่งวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ สำหรับผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำได้ผลดังแสดงในตารางที่ ๘ เนื่องจากสภาพพื้นที่บริเวณสถานีที่ศึกษาคุณภาพน้ำมีลักษณะล้อมรอบด้วยชุมชนที่อยู่อาศัย และเป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นคุณภาพน้ำที่ได้จึงนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล ประเภทที่ ๔ (เพื่อการนันทนาการ) / ประเภทที่ ๖ (สำหรับเขตชุมชน) ตามประกาศของตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๗ พ.ศ. ๒๕๔๙ ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ คุณภาพน้ำมีสภาพเป็นกลาง โดยมีค่า pH ระหว่าง ๗.๒-๗.๔ (ค่าเฉลี่ย ๗.๓±๐.๐๗) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (ค่ามาตรฐานกำหนดให้ค่า pH ระหว่าง ๗-๘.๕) สำหรับปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ (DO, mg/l) มีค่าค่อนข้างสูง โดยมีค่าระหว่าง ๖.๓-๖.๖ mg/l (ค่าเฉลี่ย ๖.๕±๐.๐๙ mg/l) ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (ค่ามาตรฐานกำหนดให้ค่า DO≥๔.๐ mg/l) ระดับความเค็มของน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำมีค่าระหว่าง ๒๔.๙-๒๕ ppt (ค่าเฉลี่ย ๒๔.๙±๐.๐๓ ppt) ปริมาณของแข็งแขวนลอยในน้ำ (suspended solid, mg/l) มีค่าต่ำ โดยมีค่าระหว่าง ๑๗-๖๘ mg/l (ค่าเฉลี่ย ๔๕±๑๕ mg/l) ในขณะที่ปริมาณของแข็งละลายน้ำโดยรวม (Total Dissolved Solid, mg/l) เจือปนในน้ำสูงมาก มีค่าระหว่าง ๓๓,๕๐๐-๓๕,๘๔๐ mg/l (ค่าเฉลี่ย ๓๔,๖๕๐±๖๗๖ mg/l) ประกอบกับน้ำมีความขุ่นค่อนข้างต่ำ ให้ความโปร่งแสงน้ำสูง โดยมีค่าระหว่าง ๑.๒-๑.๓ เมตร (ค่าเฉลี่ย ๑.๒ ± ๐.๐๓ เมตร) สารเคมีปนเปื้อนในน้ำ (แอมโมเนีย-ไนโตรเจน, NH₃-N และ ฟอสเฟต, PO₄^{๓-}) ในภาพรวมมีในระดับต่ำ ยกเว้นปริมาณแอมโมเนีย-ไนโตรเจน ในสถานีที่ ๒ และ ๓ ซึ่งมีค่าสูงกว่าระดับที่เกณฑ์มาตรฐานกำหนด นอกจากนี้ยังพบว่า ปริมาณไนเตรท (NO₃⁻) ในสถานีที่ ๑ และ ๓ มีค่าปนเปื้อนในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนด สำหรับปริมาณแบคทีเรียที่ปนเปื้อนในน้ำนั้น ปริมาณโคลิฟอร์มแบคทีเรียรวม (Total coliform bacteria) และปริมาณแบคทีเรียที่สามารถก่อโรค (Fecal coliform bacteria) มีค่าระหว่าง ๑๑-๗๙ MPN/๑๐๐ ml (ค่าเฉลี่ย ๓๘±๒๑ MPN/๑๐๐ ml) และ ๑-๕๕ CFU/๑๐๐ ml (ค่าเฉลี่ย ๑๙±๑๘ CFU/๑๐๐ ml) ตามลำดับ โดยทุกสถานีมีค่าในระดับต่ำและผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

แผนที่จุดเก็บตัวอย่างน้ำและระบบนิเวศทางน้ำ
พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-
เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง

คำอธิบายแผนที่

- ขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำ
- จุดเก็บตัวอย่างน้ำและระบบนิเวศทางน้ำ

รูปที่ ๗ จุดสำรวจและเก็บตัวอย่างน้ำและระบบนิเวศทางน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง

ตารางที่ ๘ คุณภาพน้ำบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากแม่น้ำตรัง จังหวัดตรัง

สถานีที่	UTM	X	Y	pH	Temp. (°C)	DO (mg/L)	ความโปร่งใส (m)	ความเค็ม (ppt)	SS (mg/L)	TDS (mg/L)	การนำไฟฟ้า (ms/cm)	NH ₄ -N (mg/L)	PO ₄ ³⁻ (mg/L)	NO ₃ ⁻ (mg/L)	TCB (MPN/๑๐๐ml)	FCB (CFU/๑๐๐ml)	
๑	๔๗N	๕๓๘๗๙๗	๘๑๘๐๔๓	๗.๔	๓๑.๑	๖.๓	๑.๓	๒๕	๑๗	๓๓,๕๐๐	๔๕.๓	nil	<๐.๑	๐.๒๙	๒๓	<๑	
๒	๔๗N	๕๓๘๓๓๑	๘๑๘๗๐๑	๗.๔	๓๑.๙	๖.๕	๑.๒	๒๔.๙	๖๘	๓๔,๖๑๐	๔๕.๔	๐.๓	<๐.๑	nil	๑๑	<๑	
๓	๔๗N	๕๓๗๘๗๓	๘๑๙๒๙๘	๗.๒	๓๒.๙	๖.๖	๑.๒	๒๔.๙	๕๐	๓๕,๘๔๐	๔๕.๓	๐.๑	<๐.๑	๐.๖๔	๗๙	๕๕	
		average		๗.๓	๓๒.๐	๖.๕	๑.๒	๒๔.๙๓	๔๕	๓๔,๖๕๐	๔๕.๓	๐.๑	๐.๑	๐.๓	๓๘	๑๙	
		maximum		๗.๔	๓๒.๙	๖.๖	๑.๓	๒๕	๖๘	๓๕,๘๔๐	๔๕.๔	๐.๓	๐.๑	๐.๖	๗๙	๕๕	
		minimum		๗.๒	๓๑.๑	๖.๓	๑.๒	๒๔.๙	๑๗	๓๓,๕๐๐	๔๕.๓	๐	๐.๑	๐	๑๑	๑	
		SE		๐.๐๗	๐.๕๒	๐.๐๙	๐.๐๓	๐.๐๓	๑๕	๖๗๖	๐.๐๓	๐.๐๙	๐	๐.๑๙	๒๑	๑๘	
							ลดลงจาก	มีค่า	มีค่า								
							สภาพ	เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง								
							ธรรมชาติ	ไม่เกิน	เพิ่มขึ้นไม่								
							ไม่เกิน	เกิน ๒ °C	เกิน ๑๐								
							๑๐ %	จากค่า	% ของค่า								
							ความ	ความเค็ม	ของค่าเฉลี่ย								
							โปร่งใส	ต่ำสุด	ตลอดทั้งปี								
							ต่ำสุด										
มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล ประเภทที่ ๔ (เพื่อการ				๗-๘.๕		≥๔.๐		๑๐ %		-		≤๐.๐๗		≤๐.๐๑๕		≤๑,๐๐๐	
นันทนาการ) / ประเภทที่ ๖ (สำหรับเขตชุมชน)				จากสภาพ		จากค่า		ความเค็ม		-		/		≤๐.๐๖		≤๑๐๐	
				ธรรมชาติ		ความ		ต่ำสุด				≤๐.๐๔๕					
				ธรรมชาติ		โปร่งใส		ต่ำสุด									

๔. ด้านเศรษฐกิจและสังคม

การศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หมู่เกาะลิบง และปากน้ำตรัง ได้ศึกษาชุมชนที่เกี่ยวข้องรัศมีห่างจากพื้นที่ชุ่มน้ำ ๕ กิโลเมตร ผลการศึกษาประกอบด้วย ประชากร การประกอบอาชีพ การจ้างงาน คุณค่าทางสังคมและโบราณคดี การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ชุ่มน้ำด้านต่าง ๆ ที่ส่งเสริมต่อการอนุรักษ์ มูลค่าทางเศรษฐกิจ กิจกรรมการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ปัญหาและการคุกคามจากกิจกรรมของมนุษย์

๑) สถานภาพโดยรวมของพื้นที่

พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หมู่เกาะลิบง และปากน้ำตรัง มีสภาพพื้นที่โดยรวมเป็นระบบนิเวศ ๓ ลักษณะ คือ แม่น้ำ ปากแม่น้ำ และชายฝั่งทะเล ทำให้มีความหลากหลายของระบบนิเวศสูง ประกอบด้วย ป่าชายเลน แหล่งน้ำกร่อย ชายหาด หาดหิน แนวปะการัง และแหล่งหญ้าทะเล ในการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคมได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ในรัศมีห่างจากพื้นที่ชุ่มน้ำ ๕ กิโลเมตร ที่ใช้ประโยชน์พื้นที่พื้นที่ชุ่มน้ำ ครอบคลุมพื้นที่ตามขอบเขตการปกครอง ๓๗ หมู่บ้าน ๗ ตำบล ๓ อำเภอ ของจังหวัดตรัง จำแนกดังนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ
๒	บ้านเกาะมุกด์	เกาะลิบง	กันตัง
๓	บ้านมดตะนอย	เกาะลิบง	กันตัง
๖	บ้านเจ้าไหม (หาดยาว)	เกาะลิบง	กันตัง
๑	บ้านนาบ่อ	บ่อน้ำร้อน	กันตัง
๒	บ้านท่าปาบ	บ่อน้ำร้อน	กันตัง
๓	บ้านบ่อเกาะจาก	บ่อน้ำร้อน	กันตัง
๔	บ้านท่าส้ม	บ่อน้ำร้อน	กันตัง
๕	บ้านหัวหิน	บ่อน้ำร้อน	กันตัง
๖	บ้านสิเหร่	บ่อน้ำร้อน	กันตัง
๗	บ้านควนแดง	บ่อน้ำร้อน	กันตัง
๘	บ้านเคี่ยมงาม	บ่อน้ำร้อน	กันตัง
๙	บ้านปากคลอง	บ่อน้ำร้อน	กันตัง
๑	บ้านบางสัก	บางสัก	กันตัง
๒	บ้านบางสัก (เขาพลู)	บางสัก	กันตัง
๓	บ้านควนตุงกู	บางสัก	กันตัง
๔	บ้านน้ำราบ	บางสัก	กันตัง
๕	บ้านทุ่งค่าย	บางสัก	กันตัง
๖	บ้านเขาพลู	บางสัก	กันตัง
๑	บ้านท่าเรือ	กันตังใต้	กันตัง
๒	บ้านควนมอง	กันตังใต้	กันตัง
๓	บ้านจุปะ	กันตังใต้	กันตัง
๔	บ้านเกาะเคี่ยม	กันตังใต้	กันตัง
๕	บ้านแตะหรี	กันตังใต้	กันตัง
๖	บ้านกันตังใต้	กันตังใต้	กันตัง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ
๕	บ้านท่าไต้เมฆ	นาเกลือ	กันตัง
๒	บ้านนาเกลือ	นาเกลือ	กันตัง
๔	บ้านหาดปากเมง	ไม้ฝาด	สิเกา
๕	บ้านฉางกลาง	ไม้ฝาด	สิเกา
๗	บ้านนาหละ	ไม้ฝาด	สิเกา
๒	บ้านพรูจูด	บ่อหิน	สิเกา
๑	บ้านปากปรนตก	หาดสำราญ	หาดสำราญ
๒	ปากปรนท่าออก	หาดสำราญ	หาดสำราญ
๕	บ้านแหลมปอ	หาดสำราญ	หาดสำราญ
๖	บ้านโคกกว	หาดสำราญ	หาดสำราญ
๑๐	บ้านโคกค้าย	หาดสำราญ	หาดสำราญ
๑๑	บ้านนาราโพ	หาดสำราญ	หาดสำราญ
๑๒	บ้านโคกเคียน	หาดสำราญ	หาดสำราญ

๒) สถานภาพทางสังคม

(๑) ประวัติความเป็นมา

ประวัติของเมืองตรังมีมาตั้งแต่สมัยก่อนยุคอาณาจักรโบราณ โดยมีประวัติการตั้งชุมชนตามริมฝั่งแม่น้ำตรังโดยชาวจีนที่มาจากปีนัง ล่องเรือเข้ามาทางปากแม่น้ำตรังและได้อาศัยแม่น้ำเป็นเส้นทางในการทำการค้าจึงได้ชื่อว่า "ชุมชนท่าจีน" และเรียกแม่น้ำที่ไหลผ่านช่วงนี้ว่า คลองท่าจีน

จากหลักฐานทางโบราณคดีในถ้ำต่างๆ ของจังหวัดตรัง สันนิษฐานว่าบรรพชนชาวตรัง เริ่มต้นจากยุคก่อนยุคหินใหม่ สัตว์เร่ร่อนอยู่ตามถ้ำต่างๆ ทั้งถ้ำชายเขาและถ้ำเขาลูกโดดกลางทุ่ง ถ้ำริมแม่น้ำ และถ้ำริมทะเล ใช้เครื่องมือหินกระเทาะอย่างง่ายๆ แล้วพัฒนามาเป็นประเภทหินขัด มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ประดิษฐ์ขึ้นเช่น ภาชนะดินเผาและรู้จักบันทึกเรื่องราวด้วยภาพเขียนสี แต่ยังเป็นกลุ่มคนขนาดเล็ก ในขณะเดียวกัน ยังมีร่องรอยการเข้ามาอยู่อาศัยชั่วคราวของชนกลุ่มน้อยเผ่าซาไกมาเป็นเวลานาน

กล่าวได้ว่า เมืองตรังเป็นเมืองสำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ ชุมชนมีการตั้งถิ่นฐานกระจายโดยรอบอุทยานฯ ตามแนวแม่น้ำตรังและเกาะลิบง แต่ละพื้นที่มีประวัติความเป็นมาหรือเรื่องเล่าที่น่าสนใจ บางพื้นที่มีความโดดเด่นจนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ความเป็นมา ประวัติศาสตร์/เรื่องเล่าต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่มีดังนี้

อำเภอ	ตำบล	ความเป็นมา
กันตัง	เกาะลิบง	เกาะลิบงได้ชื่อมาจากต้นไม้ชนิดหนึ่ง คือ ต้นหลาโอน ซึ่งภาษามลายู "เรียกว่าลิบง" ซึ่งแต่เดิมหมู่เกาะนี้มีต้นไม้ชนิดนี้มาก ชาวเกาะลิบงดั้งเดิมเป็นชาวมุสลิมที่อพยพจากประเทศมาเลเซีย
กันตัง	บางสัก	เดิมสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ ลุ่ม ๆ ดอน ๆ สลับด้วยภูเขาเล็ก ๆ กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป อยู่ห่างไกลจากจังหวัดและเป็นที่สลบซบซ้อน จึงเหมาะสำหรับใช้เป็นที่หลบเพื่อสักอักขระเลขยันต์สำหรับผู้ที่ยึด เพราะในสมัยนั้นการสักอักขระเลขยันต์ตามร่างกายเป็นที่นิยมของผู้ชายโดยทั่วไป ดังนั้นผู้ที่มีความนิยมในการสักอักขระยันต์จึงหลบเข้ามาสักอักขระเลขยันต์ในพื้นที่ จึงมีการเรียกขานพื้นที่ดังกล่าวว่าบางสักตลอดมา ต่อมาจึงได้ตั้งชื่อว่าตำบลบางสักจนถึงปัจจุบัน
กันตัง	กันตังใต้	ประวัติความเป็นมา พ.ศ.๒๔๓๓ ร.๕ เสด็จประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ทรงเห็นว่าเมืองตรังมีปัญหาหลายด้าน จึงโปรดเกล้าฯ ให้พระอภัยมณีศรีรักษาเป็นผู้อำนวยการเมืองตรังและเลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี พ.ศ.๒๔๓๖ พระยารัษฎา ย้ายที่ตั้งเมืองจากควนธานีมายังกันตังและพัฒนาเมืองตรังทุก ๆ ด้าน ส่งเสริมการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์จนได้ส่งขายต่างประเทศ ตัดถนน สายสำคัญ คือ สายตรัง-พัทลุง ที่ตัดผ่านเขาพับผ้า สร้างท่าเรือที่กันตัง ส่งเสริมการค้ากับต่างประเทศ ส่งเสริมการปลูกยางพาราจนกลายเป็นพืชเศรษฐกิจอันดับ ๑ ของภาคใต้ เรื่องราวของเมืองตรังศึกษาได้จากพิพิธภัณฑ์พระยารัษฎาเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ชาวตรังทุกคนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของร่วมกับลูกหลานของพระยารัษฎา ที่ร่วมบริจาคและจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เพื่อให้คนรุ่นหลังได้รู้จักเมืองตรัง
กันตัง	นาเกลือ	จากคำบอกเล่า มีครอบครัวเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในหมู่บ้านบริเวณท่าเรือบ้านนาเกลือได้ครอบครัวนี้เข้ามาบุกเบิกพื้นที่ประกอบอาชีพทำนาข้าว แต่เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีน้ำทะเลท่วมถึงไม่สามารถทำนาได้ เมื่อน้ำในพื้นที่นาลดลง แห้งลง จะปรากฏเกลือเกลืออยู่ตามพื้นที่ บริเวณนี้ชาวบ้านจึงตั้งชื่อว่า "นาเกลือ" จึงเป็นที่มาของตำบลนาเกลือตลอดมา
หาดเจ้าสำราญ	หาดสำราญ	ตำบลหาดสำราญ เดิมเป็นตำบลหนึ่งขึ้นอยู่กับอำเภอปะเหลียน ต่อมาในปี ๒๕๓๗ ได้แยกการปกครองมาเป็น ๑ ใน ๓ ตำบลของกิ่งอำเภอหาดสำราญ ประชากรส่วนใหญ่พูดภาษาไทยปักษ์ใต้ นับถือศาสนาพุทธประมาณ ๘๐ % แบ่งเขตการปกครองเป็น ๑๒ หมู่บ้าน

(๒) ประชากร

จากสถิติข้อมูลประชากร ปี ๒๕๕๙ ประชากรโดยรวมรายตำบล มี ๗๔,๐๘๐ คน จำแนกเป็นชาย ๓๖,๙๖๙ คน และหญิง ๓๗,๐๑๑ คน มีจำนวนครัวเรือน ๒๔,๒๑๗ ครัวเรือน เมื่อพิจารณาประชากรรายตำบล พบว่าประชากรตำบลกันตังใต้มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ ๑๖.๖๘ รองลงมา คือ ตำบลปอน้ำร้อน และตำบลไม้ฝาด ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ ๙

สำหรับประชากรวัยแรงงานในพื้นที่ศึกษา พบว่าทุกตำบลมีสัดส่วนประชากรวัยแรงงาน (อายุ ๑๖-๖๐ ปี) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๒-๗๖ จึงกล่าวได้ว่า ประชากรวัยเด็กและวัยชรามีการพึ่งพิงประชากรวัยทำงานในสัดส่วนสูง

ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙) พบว่า การเปลี่ยนแปลงประชากรในภาพรวม นั้นเกิดจากการย้ายถิ่นมากกว่าการเพิ่มธรรมชาติ โดยในพื้นที่มีการย้ายเข้ามามากกว่าการย้ายออกซึ่งทุกตำบลมีอัตราการย้ายถิ่นสุทธิสัดส่วนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่เป็นการย้ายถิ่นภายในพื้นที่เพื่อการประกอบอาชีพและมีครอบครัว ซึ่งการเพิ่มตามธรรมชาติพบว่ามีจำนวนไม่มากนัก รายละเอียดดังตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๙ จำนวนประชากรจำแนกตามสัดส่วนรายตำบล ของพื้นที่ศึกษา ปี ๒๕๕๙

พื้นที่ศึกษา		ประชากร ๒๕๕๙ (คน)			จำนวนครัวเรือน	สัดส่วนประชากร (ร้อยละ)
ตำบล	อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม		
เกาะลิบง	กันตัง	๓,๗๐๑	๓,๕๘๘	๗,๒๘๙	๒,๑๗๑	๙.๘๔
คลองคู	กันตัง	๒,๑๑๑	๒,๑๙๕	๔,๓๐๖	๑,๑๘๑	๕.๘๑
โคกยาง	กันตัง	๒,๒๔๘	๒,๓๓๒	๔,๕๘๐	๑,๔๒๖	๖.๑๘
นาเกลือ	กันตัง	๒,๑๙๐	๒,๑๗๗	๔,๓๖๗	๑,๑๘๐	๕.๘๙
บ่อน้ำร้อน	กันตัง	๔,๗๕๔	๔,๗๒๘	๙,๔๘๒	๒,๗๒๒	๑๒.๘๐
บางสัก	กันตัง	๓,๑๔๕	๓,๑๐๒	๖,๒๔๗	๒,๐๐๗	๘.๔๓
กันตังใต้	กันตัง	๖,๐๖๗	๖,๒๙๑	๑๒,๓๕๘	๔,๙๔๓	๑๖.๖๘
หาดสำราญ	หาดสำราญ	๔,๓๙๐	๔,๔๔๐	๘,๘๓๐	๒,๕๑๓	๑๑.๙๒
ไม้ฝาด	สิเกา	๔,๖๕๓	๔,๕๓๒	๙,๑๘๕	๓,๘๗๐	๑๒.๔๐
บ่อหิน	สิเกา	๓,๗๑๐	๓,๖๓๖	๗,๓๔๖	๒,๒๐๔	๑๐.๐๔
รวม		๓๖,๙๖๙	๓๗,๐๒๑	๗๔,๐๘๐	๒๔,๒๑๗	๑๐๐.๐๐

ที่มา: ข้อมูลประชากรปี ๒๕๕๙ สืบค้นจาก www.dopa.go.th

ตารางที่ ๑๐ อัตราเพิ่มประชากรเฉลี่ยและอัตราการย้ายถิ่นสุทธิเฉลี่ย ปี ๒๕๕๒-๒๕๕๙

พื้นที่ศึกษา		การเปลี่ยนแปลงประชากร	
ตำบล	อำเภอ	อัตราเพิ่มประชากรเฉลี่ย	อัตราการย้ายถิ่นสุทธิเฉลี่ย
เกาะลิบง	กันตัง	๐.๙๒	๑.๒๔
คลองคู	กันตัง	๐.๗๓	๑.๑๑
โคกยาง	กันตัง	๑.๑๕	๑.๔๕
นาเกลือ	กันตัง	๐.๒๔	๐.๖๘
บ่อน้ำร้อน	กันตัง	๐.๗๐	๑.๑๕
บางสัก	กันตัง	๑.๑๖	๑.๖๑
กันตังใต้	กันตัง	๐.๔๖	๑.๔๙
หาดสำราญ	หาดสำราญ	๐.๗๒	๑.๗๔
ไม้ฝาด	สิเกา	๑.๓๘	๑.๗๗
บ่อหิน	สิเกา	๒.๕๖	๑.๔๐

ที่มา : คำนวณจากการข้อมูลประชากรปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๘ สืบค้นข้อมูลจาก www.dopa.go.th

สำหรับประชากรพื้นที่ศึกษาจำแนกรายหมู่บ้าน พบว่ามีประชากรรวมทั้งสิ้น ๕๐,๒๖๔ คน เป็นชาย ๒๔,๖๓๒ คน หญิง ๒๕,๖๓๒ คน มีจำนวนครัวเรือน ๑๔,๒๒๘ ครัวเรือน หรือคิดเป็นประชากรร้อยละ ๖๒.๑๑ ของประชากรโดยรวม จำแนกรายตำบลดังนี้

พื้นที่ศึกษา		ประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน		
หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	รวม			
๒	บ้านเกาะมุก	เกาะลิบง	กันตัง	๑,๑๒๙	๕๖๘	๕๖๑	๓๕๙
๓	บ้านมดตะนอย	เกาะลิบง	กันตัง	๓๓๖	๑๗๘	๑๕๘	๑๐๗
๖	บ้านเจ้าไหม (หาดยาว)	เกาะลิบง	กันตัง	๘๖๓	๔๕๑	๔๑๒	๒๕๓
๑	บ้านนาบ่อ	บ่อน้ำร้อน	กันตัง	๑,๑๙๓	๖๐๘	๕๘๕	๓๓๓

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ศึกษา		ประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน
		ตำบล	อำเภอ	รวม	ชาย	หญิง	
๒	บ้านท่าปราบ	บ่อน้ำร้อน	กันตัง	๖๓๖	๓๑๑	๓๒๕	๑๕๕
๓	บ้านเกาะจาก	บ่อน้ำร้อน	กันตัง	๗๓๐	๓๓๐	๔๐๐	๑๘๓
๔	บ้านท่าส้ม	บ่อน้ำร้อน	กันตัง	๘๐๔	๓๙๗	๔๐๗	๒๒๑
๕	บ้านหัวหิน	บ่อน้ำร้อน	กันตัง	๖๔๕	๓๒๕	๓๒๐	๑๓๐
๖	บ้านสีเหร่	บ่อน้ำร้อน	กันตัง	๖๘๕	๓๕๕	๓๓๐	๑๖๘
๗	บ้านควนแคง	บ่อน้ำร้อน	กันตัง	๑,๓๗๗	๖๘๖	๖๙๑	๒๘๖
๘	บ้านเคี่ยมงาม	บ่อน้ำร้อน	กันตัง	๕๓๐	๒๖๑	๒๖๙	๑๕๕
๙	บ้านปากคลอง	บ่อน้ำร้อน	กันตัง	๖๖๐	๓๐๖	๓๕๔	๑๗๔
๑	บ้านบางสัก	บางสัก	กันตัง	๔๑๗	๒๑๒	๒๐๕	๑๕๓
๒	บ้านบางสัก (เขาพลู)	บางสัก	กันตัง	๗๙๕	๓๙๑	๔๐๔	๒๔๘
๓	บ้านควนตุงกู	บางสัก	กันตัง	๓๗๕	๑๘๓	๑๙๒	๙๒
๔	บ้านน้ำราบ	บางสัก	กันตัง	๑,๐๐๗	๔๙๘	๕๐๙	๓๐๔
๕	บ้านทุ่งค่าย	บางสัก	กันตัง	๖๐๔	๒๙๙	๓๐๕	๑๙๕
๖	บ้านเขาพลู	บางสัก	กันตัง	๖๙๓	๓๕๕	๓๓๘	๒๑๗
๑	บ้านท่าเรือ	กันตังใต้	กันตัง	๑๗๐	๘๖	๘๔	๖๒
๒	บ้านควนมอง	กันตังใต้	กันตัง	๘๒๓	๓๙๘	๔๒๕	๒๒๑
๓	บ้านจุปะ	กันตังใต้	กันตัง	๘๒๑	๔๐๔	๔๑๗	๒๔๑
๔	บ้านเกาะเคี่ยม	กันตังใต้	กันตัง	๑,๖๐๐	๗๗๐	๘๓๐	๔๒๘
๕	บ้านแตะหรี	กันตังใต้	กันตัง	๗๕๕	๔๐๕	๓๕๐	๒๑๓
๖	บ้านกันตังใต้	กันตังใต้	กันตัง	๗๖๕	๓๖๑	๔๐๔	๒๕๙
๒	บ้านนาเกลือ	นาเกลือ	กันตัง	๔๘๕	๒๒๒	๒๖๓	๑๗๑
๕	บ้านท่าโต๊ะเมฆ	นาเกลือ	กันตัง	๔๒๔	๒๐๘	๒๑๖	๙๘
๔	บ้านหาดปากเมง	ไม้ฝาด	สิเกา	๑,๕๔๘	๗๘๕	๗๖๓	๕๙๑
๕	บ้านฉางกลาง	ไม้ฝาด	สิเกา	๑,๒๖๙	๖๔๔	๖๒๕	๓๗๖
๗	บ้านนาทะเล	ไม้ฝาด	สิเกา	๔๘๗	๒๕๗	๒๓๐	๒๔๐
๒	บ้านพรุจูด	บ่อหิน	สิเกา	๗๙๑	๔๐๑	๓๙๐	๒๔๐
๑	บ้านปากปรนตก	หาดสำราญ	หาดสำราญ	๓๘๐	๑๗๑	๒๐๙	๑๑๘
๒	ปากปรนออก	หาดสำราญ	หาดสำราญ	๕๔๒	๒๕๕	๒๘๗	๑๖๓
๕	บ้านแหลมปอ	หาดสำราญ	หาดสำราญ	๕๖๓	๒๘๑	๒๘๒	๑๓๘
๖	บ้านโคกวา	หาดสำราญ	หาดสำราญ	๓๙๘	๑๙๓	๒๐๕	๑๑๙
๑๐	บ้านโคกค่าย	หาดสำราญ	หาดสำราญ	๒๕๕	๑๒๓	๑๓๒	๗๕
๑๑	บ้านนาราโพ	หาดสำราญ	หาดสำราญ	๓๙๒	๑๙๑	๒๐๑	๑๑๗
๑๒	บ้านโคกเคียน	หาดสำราญ	หาดสำราญ	๔๓๙	๒๑๒	๒๒๗	๑๑๒
รวม				๒๘,๙๑๖	๑๔,๒๙๕	๑๔,๖๒๑	๘,๔๔๕

ที่มา : ข้อมูลประชากร ปี ๒๕๕๙ สืบค้นจาก www.dopa.go.th

๓) สถานภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจโดยรวม พิจารณาจากข้อมูลประชากรจำแนกตามอาชีพ ปี ๒๕๕๙ พบว่าเศรษฐกิจโดยรวมของ ๕ ตำบล คือ ตำบลเกาะลิบง ตำบลบ่อน้ำร้อน ตำบลบางสัก ตำบลกันตังใต้ อำเภอกันตัง และ ตำบลหาดสำราญ อำเภอหาดสำราญ มีรายได้จากการรับจ้างและการเกษตร โดยมีประชากรผู้ที่มีอาชีพคิดเป็นร้อยละ ๗๐.๗๖ กำลังศึกษา ๒๔.๐๕ และไม่มีอาชีพ ๕.๑๙ จำแนกเป็นประชากรที่มีอาชีพรับจ้าง ถึงร้อยละ ๒๙.๔๕ เนื่องจากเป็นพื้นที่ศึกษามีการประกอบอาชีพทำสวนยางในทุกตำบล ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงรับจ้างกรีดยางเป็นอาชีพเสริมขณะเดียวกันพื้นที่ศึกษามีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติโดยรอบจึงมีบางส่วนรับจ้างบริการนักท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริม รองลงมา เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖๘ (ทำสวนยาง/ปาล์ม ประมง ปศุสัตว์) ค่าขาย ร้อยละ ๕.๗๑ ที่เหลือประกอบอาชีพต่าง ๆ ดังนี้

การประกอบอาชีพ	สัดส่วนการประกอบอาชีพ (ร้อยละ)
มีอาชีพ	
เกษตรกรรม-ทำนา	๐.๐๑
เกษตรกรรม-ทำไร่	-
เกษตรกรรม-ทำสวน	๒๓.๖๕
เกษตรกรรม-ประมง	๕.๐๐
เกษตรกรรม-ปศุสัตว์	๐.๐๒
รับราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑.๗๓
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๐.๐๙
พนักงานบริษัท	๐.๓๘
รับจ้างทั่วไป	๒๙.๔๕
ค้าขาย	๕.๗๑
ธุรกิจส่วนตัว	๑.๓๒
อาชีพอื่นๆ	๓.๔๒
กำลังศึกษา	๒๔.๐๕
ไม่มีอาชีพ	๕.๑๙
รวม	๑๐๐.๐๐

ที่มา: ข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๙ กระทรวงมหาดไทย

(๑) การประกอบอาชีพ

สำหรับสภาพเศรษฐกิจชุมชนบริเวณโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำ มีการประกอบอาชีพของประชาชนแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิประเทศและการใช้ประโยชน์พื้นที่ ดังนี้

- อำเภอกันตัง สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ ที่ราบลุ่มสลับเนินเขาเตี้ยๆ มีส่วนติดแผ่นดินใหญ่เป็นที่ราบค่อนข้างสูง มีภูเขาบางส่วน อีกส่วนเป็นเกาะกลางทะเลมีภูเขาอยู่ตอนกลาง พื้นที่อยู่ติดริมแม่น้ำ ภูเขา มีพื้นที่ราบลุ่ม ทุ่ง พื้นที่ราบลุ่มติดกับทะเลอันดามัน มีแม่น้ำไหลลงสู่ทะเล และเป็นเนินสูงต่ำมีที่ราบติดกับแม่น้ำตรงใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูกข้าว เป็นต้น ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป รองลงมา ทำสวน

- อำเภอสิเกา สภาพพื้นที่เป็นที่ราบชายฝั่งคลองสิเกา ประชาชนประกอบอาชีพหลักสวนยางพารา สวนปาล์ม ประมง อาชีพเสริม การเลี้ยงสัตว์ และการท่องเที่ยว

- อำเภอหาดสำราญ สภาพพื้นที่อยู่ริมทะเลอันดามัน ที่ราบเชิงเขา และที่ราบลูกคลื่นริมฝั่งทะเล ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป รองลงมา ทำสวน การประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่มีอาชีพหลักด้านการเกษตร อาชีพเสริมรับจ้าง ชาวบ้านประกอบอาชีพตามความเหมาะสมของลักษณะทางกายภาพในพื้นที่ จำแนกดังนี้

อำเภอ	ตำบล	การใช้ประโยชน์พื้นที่	การประกอบอาชีพ
กันตัง	เกาะลิบง	พื้นที่ส่วนที่ติดแผ่นดินใหญ่เป็นที่ราบค่อนข้างสูง มีภูเขาบางส่วน ส่วนที่เป็นเกาะกลางทะเลมีภูเขาอยู่ตอนกลาง	<u>อาชีพหลัก</u> การประมง <u>อาชีพเสริม</u> ทำสวนยางพารา ค้าขาย
กันตัง	บ่อน้ำร้อน	สภาพพื้นที่เป็นที่ราบชายฝั่งแม่น้ำตรังฝั่งตะวันตก เป็นเนินเขาสลับกับพื้นที่ราบ ลักษณะแบ่งเป็นพื้นที่ราบสูง พื้นที่ชายฝั่งทะเล และพื้นที่เนินเขาเตี้ยๆ	<u>อาชีพหลัก</u> ทำสวน ทำประมง <u>อาชีพเสริม</u> รับจ้างทั่วไป
กันตัง	บางสัก	ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอกันตัง ห่างจากตัวอำเภอกันตังประมาณ ๑๓ ก.ม. มีเนื้อที่ประมาณ ๙๕.๐๖ ตร.ม. หรือประมาณ ๖๐,๐๐๐ ไร่	<u>อาชีพหลัก</u> ทำสวนและทำไร่ <u>อาชีพเสริม</u> เลี้ยงสัตว์ เกษตรผสมผสาน
กันตัง	กันตังใต้	พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มสลับเนินเขาเตี้ย ๆ	<u>อาชีพหลัก</u> ทำนา ทำสวนและทำไร่ <u>อาชีพเสริม</u> เลี้ยงสัตว์
กันตัง	นาเกลือ	มีพื้นที่ราบลุ่มติดกับทะเลอันดามัน มีแม่น้ำไหลลงสู่ทะเล	<u>อาชีพหลัก</u> ทำนา การประมง <u>อาชีพเสริม</u> เลี้ยงกุ้งกุลาดำ เลี้ยงปลาในกระชัง
สิเกา	ไม้ฝาด	พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นดินทราย ที่ราบเชิงเขา และชายฝั่งทะเลอันดามัน	<u>อาชีพหลัก</u> ทำสวน ทำไร่ ประมง <u>อาชีพเสริม</u> ค้าขาย รับจ้างทั่วไป และเลี้ยงสัตว์
สิเกา	บ่อหิน	พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่ง	<u>อาชีพหลัก</u> ทำสวนและทำไร่ <u>อาชีพเสริม</u> ทำประมง รับจ้าง
หาดเจ้าสำราญ	หาดสำราญ	พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลูกคลื่นริมฝั่งทะเล ลักษณะดินเป็นดินลึกลับ เนื้อดินปานกลางจนถึงดินทรายจัด มีป่าชายเลน มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๗๖ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔๗,๕๐๐ ไร่	การประกอบอาชีพ <u>การประมง</u> การตั้งบ้านเรือนของประชาชน ตำบลหาดเจ้าสำราญที่อยู่ติดชายฝั่งทะเลและปากแม่น้ำ ส่วนใหญ่ทำประมงชายฝั่ง โดยการหาปลาที่ห่างจากฝั่งออกไป การเลี้ยงปลาในกระชัง มีการทำนากุ้งเกลืออยู่บ้างไม่มากนัก เนื่องจากประสบปัญหาการขาดทุนจึงเลิกเลี้ยงกุ้ง <u>การเกษตร</u> ประชากรโดยรอบอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ในส่วนพื้นดิน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา และปาล์ม ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมปลูกกันมาก เนื่องจากได้ผลผลิตเร็วภายใน ๔-๕ ปี ซึ่งยางพาราต้องใช้เวลา ๗ ปี ถึงจะได้ผลผลิต

จากการสำรวจ พบว่าสภาพเศรษฐกิจของชุมชนรอบพื้นที่ชุ่มน้ำขึ้นอยู่กับการเกษตร มีครัวเรือนประกอบอาชีพการเพาะปลูก ร้อยละ ๑๘.๒๖ เกษตรอินทรีย์ ร้อยละ ๒.๗๑ และเกษตรผสมผสาน ร้อยละ ๐.๓๑ โดยอาชีพที่ใช้ประโยชน์เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำมากที่สุด ได้แก่ ประมงเล็ก ประมงใหญ่ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คิดเป็นสัดส่วนครัวเรือนร้อยละ ๑๙.๐๔, ๑.๐๗ และ ๐.๔๔ ตามลำดับ ที่เหลือประกอบอาชีพเกษตรอื่นๆ เช่น ทำไร่ และทำนา

(๒) รายได้

จากข้อมูลรายได้ประชากรในพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่า ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ ๓๒๓,๓๕๑ บาท/ปี โดยเป็นรายได้จากอาชีพหลัก ๓๑๓,๒๔๓ บาท อาชีพรอง ๖,๗๓๐ บาท รายได้อื่น ๘๓๘ บาท และจากการปลูก เลี้ยง หาเอง ๒,๕๔๐ บาท ครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก ทำสวน รับจ้าง อาชีพรอง ประมงพื้นบ้าน(ขนาดเล็ก) /การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สำหรับรายได้ครัวเรือนและบุคคลเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา เท่ากับ ๑๔๗,๒๙๘ บาท/ปี /ครัวเรือน และ ๔๙,๓๖๙ บาท/ปี /คน รายละเอียดรายได้ของครัวเรือนและประชากรในพื้นที่ศึกษา **ดังตารางที่ ๑๑**

ตารางที่ ๑๑ รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยในพื้นที่ศึกษา จำแนกรายตำบล ปี ๒๕๕๘

พื้นที่ศึกษา	แหล่งรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย(บาท/ปี)					รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย(บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย(บาท/ปี)
	ตำบล	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ปลูก เลี้ยง หาเอง		
กันตัง	เกาะลิบง	๓๑๓,๒๔๓	๖,๗๓๐	๘๓๘	๒,๕๔๐	๓๒๓,๓๕๑	๑๐๖,๗๒๑
	บ่อน้ำร้อน	๑๖๓,๒๗๐	๓๗,๑๐๔	๑๓,๙๗๓	๗,๗๖๗	๒๒๒,๕๗๔	๕๕,๓๓๗
	บางสัก	๑๗๙,๓๗๐	๑๐,๙๖๓	๒,๖๗๙	๒,๖๒๑	๑๙๕,๖๓๔	๕๙,๕๙๒
	กันตังใต้	๑๕๐,๖๔๓	๒๕,๑๐๖	๗,๘๙๔	๕,๙๘๕	๑๘๙,๖๒๘	๕๔,๘๖๖
	นาเกลือ	๑๕๗,๙๑๑	๕๐,๗๗๕	๒๗,๔๙๑	๑๐,๑๗๐	๒๔๖,๓๔๖	๖๖,๖๓๐
สิเกา	ไม้ฝาด	๑๓๕,๗๙๕	๔,๗๐๗	๑,๖๘๙	๕,๑๐๗	๑๔๗,๒๙๘	๔๙,๓๖๙
หาดสำราญ	หาดสำราญ	๑๖๗,๒๗๐	๑๙,๓๖๓	๗,๖๙๓	๘,๐๑๔	๒๐๒,๓๔๐	๕๖,๖๐๔

ที่มา: จากข้อมูล กชช ๒ ค. ปี ๒๕๕๘ , กระทรวงมหาดไทย

จากการสำรวจ พบว่ารายได้ของครัวเรือนที่อยู่โดยรอบและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติพื้นที่ชุ่มน้ำนั้น มีรายได้จากการประมง เพาะเลี้ยง และจากการท่องเที่ยว โดยครัวเรือนร้อยละ ๑๙.๙๙ ทำประมงขนาดเล็ก/จับสัตว์น้ำ มีรายได้เฉลี่ยต่อปี ๑๘๐,๐๐๐ บาท ครัวเรือนร้อยละ ๐.๑๗ ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีรายได้เฉลี่ยต่อปี ๑๒๐,๐๐๐ บาท และครัวเรือนร้อยละ ๓ ทำการรับจ้างบริการการท่องเที่ยว โดยเฉพาะที่เกาะลิบง ครัวเรือนร้อยละ ๒๐ ให้บริการการท่องเที่ยว ด้านที่พักโฮมสเตย์ เรือนำเที่ยว และรถรับจ้างให้บริการนักท่องเที่ยวบนเกาะลิบง ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อปี ๘๐,๐๐๐ บาท

(๓) ฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชน

จากการพิจารณาครัวเรือนและประชาชนที่มีอาชีพและรายได้ การเก็บออม ความมั่นคงในด้านความเป็นอยู่ของประชาชนและครัวเรือน และรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนของชุมชน ในตำบลโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งแสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชน พบว่าการเก็บออมทุกตำบลไม่ผ่านเกณฑ์ โดยเฉพาะตำบลบางสักไม่ผ่านเกณฑ์มีสัดส่วนสูงสุด เนื่องจากราคาสินค้าผลผลิตทางการเกษตรต่ำรายได้ครัวเรือนไม่พอกับรายจ่ายส่งผลให้การออมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยตำบลหาดเจ้าสำราญ มีครัวเรือนและประชาชนไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดที่แสดง

ฐานะทางเศรษฐกิจมากที่สุด ได้แก่ คนอายุ ๑๕-๖๐ ปีเต็ม มีอาชีพและมีรายได้ คนอายุมากกว่า ๖๐ ปี มีอาชีพและมีรายได้ ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่น้อยกว่าคนละ ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี ครัวเรือนที่มีการเก็บบอมน ดังแสดงตารางที่ ๑๒

จากตารางที่ ๑๒ พิจารณาจากการไม่ผ่านเกณฑ์ชีวิตที่กำหนด สรุปได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำ ด้านการเก็บบอมนยังมีครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ทุกตำบล ซึ่งตำบลกันตังได้มีครัวเรือนเก็บบอมนในสัดส่วนสูง และตำบลบางสักมีการเก็บบอมนสัดส่วนต่ำสุด โดยครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยไม่น้อยกว่าคนละ ๓๐,๐๐๐ บาทปีตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนด

จากข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้าน สรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำบางชุมชนไม่ผ่านเกณฑ์ตามตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต ประชาชนมีอาชีพและมีรายได้โดยมีสภาพความเป็นอยู่พออยู่พอกินไม่เหลือเก็บบอมนมากนัก

ตารางที่ ๑๒ สัดส่วนประชาชนและครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนดจำแนกรายตำบล

ตัวชี้วัด	อำเภอกันตัง				อำเภอหาดเจ้าสำราญ
	ตำบลเกาะลิบง	ตำบลบ่อน้ำร้อน	ตำบลบางสัก	ตำบลกันตังใต้	ตำบลหาดเจ้าสำราญ
ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและมีบ้านสภาพคงทนถาวร	-	-	๒.๔๘	-	-
คนอายุ ๑๕-๖๐ ปีเต็ม มีอาชีพและมีรายได้	๐.๒๕	-	-	๐.๗๖	๓.๒๕
คนอายุมากกว่า ๖๐ ปี มีอาชีพและมีรายได้	๒.๐๔	-	-	-	๑๑.๐๔
ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่น้อยกว่าคนละ ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี	-	-	-	-	๐.๙๘
ครัวเรือนที่มีการเก็บบอมน	๖.๔๐	๒.๘๓	๑๓.๔	๐.๔๒	๒.๘๗

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๙

จากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนโดยรอบส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นแหล่งอาหารสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู และ ปลา) แหล่งประมงพื้นบ้านและแหล่งเพาะเลี้ยงปลาในกระชัง เป็นที่ตั้งบ้านเรือน/ที่อยู่อาศัย บางพื้นที่มีความเหมาะสมในการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน/เชิงวัฒนธรรม เช่น เกาะลิบง ที่มีวิถีชีวิตชุมชนมุสลิมและชายหาดที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์ เป็นแหล่งปลาพะยูนที่มาอาศัยอยู่จำนวนมากนักท่องเที่ยวสามารถพบเห็นได้ตลอด ที่สำคัญเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์

ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา บริเวณพื้นที่ศึกษายังเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญและมีอย่างเพียงพอต่อความต้องการบริโภคของคนในชุมชนเหมือนในอดีต ในพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์ร่วมกันเพื่อเป็นแหล่งอาหารที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยมีกติกาของชุมชนในการใช้ประโยชน์ด้านการประมงและจับสัตว์น้ำอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ถึงแม้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้หลักจากการทำสวนยางพารา แต่การทำประมงพื้นบ้านหรือจับสัตว์น้ำในพื้นที่ก็ยังเป็นอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้สำคัญของครัวเรือน กล่าวได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับราคาผลผลิตและปริมาณสัตว์น้ำ ภาพรวมครัวเรือนยังมีรายได้สภาพพออยู่พอกิน

(๔) สภาพปัญหาของชุมชน

จากการพิจารณาข้อมูล กชช ๒ ค. ปี ๒๕๕๘ สภาพปัญหาต่างๆ ของตำบลในพื้นที่ชุ่มน้ำ จำแนกตามตัวชี้วัด พบว่าตำบลที่มีหมู่บ้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ตำบลเกาะลิบง จากสภาพปัญหาที่พบมากและมีสัดส่วนสูงจำแนกตามตัวชี้วัด ๓ ลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน รองลงมา การประกอบอาชีพและมิงานทำ และโครงสร้างพื้นฐาน ในภาพรวมสรุปได้ว่า ชุมชนโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำมีปัญหามากส่วนใหญ่เป็นเรื่องคุณภาพดิน การเรียนรู้ในชุมชน และการรวมกลุ่ม/การเข้าถึงแหล่งเงินทุน รายละเอียดของตัวชี้วัดที่มีปัญหามากจำแนกตามพื้นที่ ดังนี้

ตัวชี้วัด	ตำบล				
	เกาะลิบง	บ่อน้ำร้อน	บางสัก	กันตังใต้	หาดเจ้าสำราญ
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน					
๑	ถนน	๑๒.๕			
๒	น้ำดื่ม			๓๓.๓๓	๑๖.๖๗
๓	น้ำใช้	๑๒.๕๐	๑๑.๑๑		๘.๓๓
๔	น้ำเพื่อการเกษตร				
๕	การไฟฟ้า				๘.๓๓
๖	การมีที่ดินทำกิน	๒๕.๐			
๗	การติดต่อสื่อสาร				
ด้านการประกอบอาชีพและมิงานทำ					
๘	การมีงานทำ			๕๐.๐	๒๕.๐
๙	การทำงานในสถานประกอบการ		๑๑.๑๑	๓๓.๓๓	๕๐.๐
๑๐	ผลผลิตจากการทำนา				
๑๑	ผลผลิตจากการทำไร่		๑๑.๑๑		
๑๒	ผลผลิตจากการทำการเกษตรอื่นๆ				
๑๓	การประกอบอุตสาหกรรม				
๑๔	การได้รับประโยชน์จากการมีสถานที่ท่องเที่ยว	๑๒.๕๐	๔๔.๔๔		
ด้านสุขภาพและอนามัย					
๑๕	ความปลอดภัยในการทำงาน				
๑๖	การป้องกันโรคติดต่อ				
๑๗	การกีฬา	๓๗.๕	๒๒.๒๒	๑๐๐.๐	๑๖.๖๗
ด้านความรู้และการศึกษา					
๑๘	การได้รับการศึกษา	๑๒.๕		๑๖.๖๗	
๑๙	อัตราการเรียนต่อของประชาชน				
๒๐	ระดับการศึกษาของประชาชน	๑๒.๕			
ด้านการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน					
๒๑	การเรียนรู้โดยชุมชน	๗๕.๐	๖๖.๖๗	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐
๒๒	การได้รับการคุ้มครองทางสังคม				
๒๓	การมีส่วนร่วมของชุมชน	๒๕.๐			
๒๔	การรวมกลุ่มของประชาชน	๖๒.๕			๑๖.๖๗
๒๕	การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชน	๗๕.๐	๘๘.๘๘	๑๐๐.๐	๕๐.๐
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
๒๖	คุณภาพดิน	๒๕.๐	๒๒.๒๒	๓๓.๓๓	

ตัวชี้วัด	ตำบล					
	เกาะลिंग	บ่อน้ำร้อน	บางสัก	กันตังใต้	หาดเจ้าสำราญ	
๒๗	คุณภาพน้ำ	๑๒.๕	๒๒.๒๒			๒๕.๐
๒๘	การปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น	๑๒.๕				
๒๙	การใช้ประโยชน์ที่ดิน		๑๑.๑๑			
๓๐	การจัดการสภาพสิ่งแวดล้อม	๑๒.๕				
ด้านความปลอดภัยจากภัยพิบัติและความเสี่ยงของชุมชน						
๓๑	ความปลอดภัยจากยาเสพติด				๑๖.๖๗	
๓๒	ความปลอดภัยจากภัยพิบัติ					
๓๓	ความปลอดภัยจากความเสี่ยงในชุมชน	๒๕.๐	๑๑.๑๑		๑๓.๓๓	๕๐.๐
รวมตัวชี้วัดที่มีปัญหา		๑๖	๑๑	๘	๖	๙

๕. ด้านการใช้ประโยชน์และการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำ

๑) การใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หมู่เกาะลึง และปากน้ำตรัง จัดเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ สภาพพื้นที่โดยรอบมีการตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยที่อยู่กันมาแต่ดั้งเดิม พื้นที่ศึกษาจัดได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยว/พักผ่อน เป็นแหล่งอาหารสัตว์น้ำ และเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงที่สำคัญ คริวเรือนร้อยละ ๔๔.๔๖ ใช้พื้นที่บริเวณนี้เป็นแหล่งรายได้เพื่อการดำรงชีวิต การใช้ประโยชน์ของชุมชนจำแนกรายพื้นที่ สรุปได้ดังนี้

ตำบล	อำเภอ	การใช้ประโยชน์
เกาะลึง	กันตัง	เกาะลึงเป็นชุมชนมุสลิมที่อยู่กันมาแต่ดั้งเดิมถึงร้อยละ ๙๙.๙๙ ส่วนใหญ่ทำอาชีพปลูกปลูกยางพารา (ร้อยละ ๕๐) มีครัวเรือนร้อยละ ๓๐ ทำประมงพื้นบ้านและเลี้ยงปลาในกระชัง โดยรอบเกาะลึงมีการเลี้ยงปลาในกระชังประมาณ ๑๕ ราย อีกร้อยละ ๒๐ รับจ้างและให้บริการท่องเที่ยว (เรือ/รถรับจ้างและสถานที่พักแบบโฮมสเตย์) การท่องเที่ยวเกาะลึงจัดเป็นการเชิงเที่ยวทางวัฒนธรรม(ชุมชนมุสลิม) การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนบนเกาะลึง นอกจากนั้นยังพบว่าเกาะลึงเป็นแหล่งพะยูนที่มีถึง ๒๐๐ ตัวเนื่องจากบริเวณนี้เป็นแหล่งหญ้าทะเลที่สมบูรณ์เป็นแหล่งอาหารของปลาพะยูนถึง ๑๑ ชนิด ซึ่งจะพบมากในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเมษายนของทุกปี รวมทั้งยังเป็นแหล่งที่มีหอยชักตีนจำนวนมากจนสามารถส่งไปขายนอกพื้นที่ได้ ปัจจุบันพบว่าหอยชักตีนมีปริมาณลดลงเนื่องจากการจับจำนวนมาก ชุมชนจึงได้ร่วมกันฟื้นฟูหอยชักตีนโดยให้ธรรมชาติฟื้นฟูทรัพยากรที่มีอยู่ ขณะเดียวกันพบว่าปลาหมึกและปลาทุกชนิดมีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจากกฎหมายประมงทำให้ประมงเชิงพาณิชย์เข้ามาจับปลาบริเวณรอบเกาะลึงลดลง บริเวณนี้จึงเป็นแหล่งอาหารที่มีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้น การทำประมงพื้นบ้านของชุมชนเกาะลึงเน้นการอนุรักษ์โดยใช้เครื่องมือประเภทลอบตาใหญ่ ใช้เบ็ด ไม่ใช้อวนในการจับสัตว์น้ำ ปาชายเลนมีความสมบูรณ์หนาแน่น จากความสมบูรณ์ของทรัพยากรส่งผลให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นทั้งจากการทำประมงและการบริการท่องเที่ยวช่วยสร้างฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ปัญหาที่สำคัญบนเกาะลึงคือการจัดการขยะที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น
บ่อน้ำร้อน	กันตัง	ชุมชนบริเวณนี้ครัวเรือนร้อยละ ๘๐ ทำสวนยาง และร้อยละ ๒๐ ทำประมงพื้นบ้าน โดยใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อเป็นแหล่งอาหารสัตว์น้ำและสร้างรายได้ ปัจจุบันปริมาณสัตว์น้ำลดลงเนื่องจากขาดการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปล่อยสัตว์น้ำน้อยไป และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้สัตว์น้ำบางชนิดลดลง เช่น กุ้งแม่น้ำ แต่ยังมีเพียงพอต่อความ

ตำบล	อำเภอ	การใช้ประโยชน์
		<p>ต้องการบริโภคของชุมชน คริวเรือนร้อยละ ๒๐ ได้ใช้ประโยชน์และมีรายได้จากพื้นที่ชุ่มน้ำเพียงเล็กน้อย สภาพเศรษฐกิจของคริวเรือนจึงอยู่ในสภาวะรายได้ไม่พอกับรายได้อื่นๆ เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผลผลิตยางพาราซึ่งปัจจุบันประสบปัญหาราคายางตกต่ำ ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนแฉ่งลง พบว่าสภาพโดยรวมของพื้นที่ที่มีความเสื่อมโทรมน้อย ปัญหาที่พบรุนแรงและมีแนวโน้มสูงขึ้นคือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่งและปริมาณสัตว์น้ำลดลง การจัดการทรัพยากรบริเวณนี้ควรมีการปลูกป่าและปล่อยสัตว์น้ำเพื่อทดแทนให้มากขึ้น</p>
บางสัก	กันตัง	<p>ชุมชนบริเวณนี้คริวเรือนร้อยละ ๖๐ ทำสวนยาง และร้อยละ ๔๐ ทำประมงพื้นบ้าน โดยใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อใช้เป็นแหล่งอาหารสัตว์น้ำและสร้างรายได้ ปัจจุบันปริมาณสัตว์น้ำลดลงแต่ยังมีเพียงพอต่อความต้องการบริโภคของชุมชน คริวเรือนร้อยละ ๔๐ ได้ใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำแต่มีรายได้จากพื้นที่ไม่มากนัก สภาพเศรษฐกิจของคริวเรือนจึงอยู่ในสภาวะรายได้ไม่พอกับรายได้อื่นๆ เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผลผลิตยางพาราซึ่งประสบปัญหาราคายางตกต่ำส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนแฉ่งลง พบว่า สภาพโดยรวมของพื้นที่ที่ไม่ความเสื่อมโทรม มีคริวเรือนเพียงร้อยละ ๓๐ ที่รู้จักพื้นที่ชุ่มน้ำ เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้อยู่ติดอุทยานแห่งชาติ จึงมีการตัดไม้และบุกรุกพื้นที่เพื่อทำสวนยางพารา ปัจจุบันชาวบ้านตื่นตัวเรื่องการอนุรักษ์จึงมีการตัดไม้ลดลงอย่างมาก พื้นที่บริเวณนี้จัดได้ว่ามีคุณค่าการใช้ประโยชน์ด้านสุนทรียภาพ บริเวณหมู่ ๔ บ้านน้ำราบมีกิจกรรมท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น การล่องแพ ปีนเขา และชมป่าชายเลน ปัญหาสำคัญที่พบคือเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกิน(ไม่มีเอกสารสิทธิ์) การปลูกสร้างบ้านเรือนรุกล้ำลำคลอง และการตื่นเงินของลำคลอง</p>
กันตังใต้	กันตัง	<p>ชุมชนบริเวณนี้คริวเรือนร้อยละ ๖๐ ทำสวนยาง และร้อยละ ๔๐ ทำประมงพื้นบ้าน (อวนปู เลี้ยงปลา/หอยนางรม/หอยแมลงภู่) จัดได้ว่าเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความหลากหลายไม่มีปัญหาเรื่องปริมาณสัตว์น้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ จึงเป็นแหล่งอาหารสัตว์น้ำที่สำคัญและสร้างรายได้ให้ชาวบ้าน ปัจจุบันปริมาณสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นโดยมีชุมชนบริเวณใกล้เคียงเข้ามาทำประมงบริเวณนี้ เนื่องจากกฎหมายประมงทำให้สัตว์น้ำปริมาณมากขึ้น คริวเรือนร้อยละ ๔๐ ได้ใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับคริวเรือนอย่างเพียงพอ จากสภาพโดยรวมการใช้ประโยชน์พื้นที่ไม่ส่งผลให้พื้นที่ชุ่มน้ำเสื่อมโทรม ปัญหาที่พบ คือ การตื่นเงินของลำคลองส่งผลให้สัตว์น้ำวัยอ่อนลดลง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศฝนตกชุกเกิดปัญหาน้ำจืดมีปริมาณมากส่งผลกระทบต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมไหลลงสู่แหล่งน้ำจากต้นน้ำส่งผลกระทบต่อ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ปลา/หอย) กฎหมายประมงส่งผลกระทบต่อประมงพื้นบ้าน ซึ่งเครื่องมือที่ถูกกฎหมายที่ชาวบ้านมีอยู่สามารถใช้จับปลาในคลองเท่านั้น การจัดการชยะเนื่องจากไม่มีที่ทิ้งชยะ (ไม่มีพื้นที่จัดการชยะ) และการบุกรุกพื้นที่สาธารณะประโยชน์ จากการครอบครองพื้นที่มาแต่ดั้งเดิมซึ่งอยู่ในขั้นตอนการออกเอกสารสิทธิ์</p>
หาดสำราญ	หาดสำราญ	<p>ชุมชนบริเวณนี้คริวเรือนร้อยละ ๖๐ ทำสวนยาง และร้อยละ ๔๐ ทำประมงพื้นบ้าน (อวนปู อวนกุ้ง) จัดได้ว่าเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความหลากหลายปัจจุบันปริมาณสัตว์น้ำลดลงเนื่องจากราคายางตกต่ำ ชาวบ้านจึงหันมาทำประมงพื้นบ้านเพิ่มขึ้น พื้นที่ชุ่มน้ำบริเวณนี้จึงเป็นแหล่งอาหารสัตว์น้ำที่สำคัญและสร้างรายได้ให้ชาวบ้าน ช่วงเวลา ๓ ปีที่ผ่านมา สถานภาพของคริวเรือนพออยู่พอกินรายได้ไม่เพิ่มขึ้นจากราคายางตกต่ำ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้สัตว์น้ำลดลง พบว่า คริวเรือนร้อยละ ๔๐ ได้ใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับคริวเรือนได้อย่างเพียงพอ เนื่องจากมีกติกาชุมชนเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน เช่น การจำกัดพื้นที่วางโป๊ะไม่ให้ขยายพื้นที่เพิ่มขึ้น จากสภาพโดยรวมการใช้ประโยชน์พื้นที่ไม่ส่งผลให้พื้นที่ชุ่มน้ำเสื่อมโทรม ปัญหาที่พบ คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้สัตว์น้ำบางชนิดลดลง (เช่น ปูม้า หอยตะเภา และหอยเตี๋ยไก่อ) การกัดเซาะชายฝั่งที่รุนแรงมากกว่าเดิม และการจัดการชยะ</p>

ปัจจุบันพื้นที่ชุ่มน้ำชาวบ้านรู้จักและรู้ว่าไม่มีแนวเขตไม่มีการบุกรุกพื้นที่เพื่อทำกิน มีการใช้ประโยชน์พื้นที่ด้านการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพ เป็นแหล่งเรียนรู้/ศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน เป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น (การทำประมงพื้นบ้าน) เป็นต้น

๒) คุณค่าการใช้ประโยชน์

พื้นที่ชุ่มน้ำมีแหล่งทรัพยากรสัตว์น้ำและป่าชายเลนที่สมบูรณ์ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของชาวบ้านทั้งทางตรงในรูปพื้น ถ่าน และผลผลิตอื่นๆ และประโยชน์ทางอ้อมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตลอดจนเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ ซึ่งมีคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ยังมีการประมง โดยการจับสัตว์น้ำ (ปลา ปู) เลี้ยงปลา/กุ้ง จัดเป็นแหล่งประมงที่สำคัญสำหรับชุมชนโดยรอบ นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ทะเลหายาก/พื้นถิ่น แหล่งหญ้าทะเลที่เกาะลิบง อำเภอกันตัง เป็นที่อาศัยของพะยูน (เงือกแห่งท้องทะเล) ที่หาดปากเมง มีร่องรอยของการฝังตัวของหอยหายากใกล้จะสูญพันธุ์ คือ หอยตะเกาะ รวมทั้ง ยังมีความสำคัญต่อธุรกิจการท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทิวทัศน์สวยงามมาก มีการขยายตัวทางการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

กล่าวได้ว่า พื้นที่ชุ่มน้ำมีคุณค่าการใช้ประโยชน์ทางสังคม ในด้านการดำรงชีวิต การท่องเที่ยว/นันทนาการ ด้านประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่น และด้านการเรียนรู้ รวมทั้ง ด้านเศรษฐกิจเป็นแหล่งที่สร้างรายได้จากการใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ

สำหรับคุณค่าความสำคัญด้านสุนทรียภาพและการท่องเที่ยว ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม เห็นได้อย่างชัดเจนจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงที่ผ่านมา พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๙ จากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวและเงินรายได้ ของสำนักงานอุทยานแห่งชาติ พบว่ามีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวจำนวนเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด โดยปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีจำนวนนักท่องเที่ยวถึง ๘๕,๔๓๑ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๑ หรือคิดเป็นอัตราเพิ่มนักท่องเที่ยวเฉลี่ยร้อยละ ๒๕.๓๓ มีรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานแห่งชาติจำนวน ๔,๔๘๕,๑๐๐ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๙ รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑.๗๔

กล่าวได้ว่า พื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมมีคุณค่าด้านสุนทรียภาพและการท่องเที่ยว การเดินทางท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดรายได้ให้กับคนท้องถิ่นจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และสร้างรายได้ให้กับชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานแห่งชาติ ช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๙ มีดังนี้

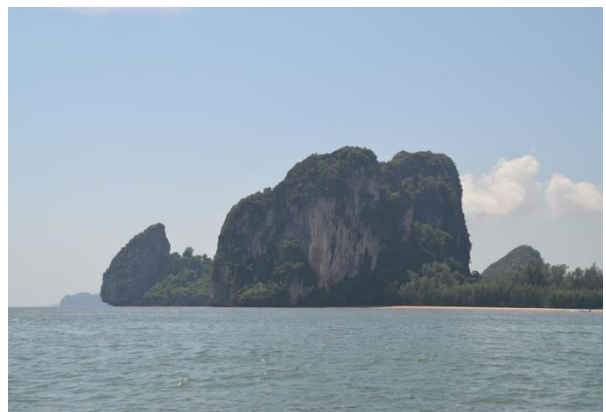
ปี พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	อัตราเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว (ร้อยละ)	รายได้ (บาท)	อัตราเพิ่มของรายได้ (ร้อยละ)
๒๕๕๔	๓๙,๘๒๙		๓,๐๔๔,๐๑๐	
๒๕๕๕	๒๒,๙๐๘	-๔๒.๔๘	๒,๖๐๐,๒๓๙	-๑๔.๕๘
๒๕๕๖	๔๒,๖๒๒	๘๖.๐๖	๔,๔๗๖,๔๒๐	๗๒.๑๕
๒๕๕๗	๖๔,๙๖๐	๕๒.๔๑	๔,๐๗๒,๕๐๐	-๙.๐๒
๒๕๕๘	๖๖,๘๙๕	๒.๙๘	๔,๐๗๐,๒๔๐	-๐.๐๖
๒๕๕๙	๘๕,๔๓๑	๒๗.๗๑	๔,๔๘๕,๑๐๐	๑๐.๑๙
อัตราเพิ่มเฉลี่ย		๒๕.๓๓		๑๑.๗๔

ที่มา : คำนวณจากข้อมูลสถิติการท่องเที่ยว กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า

<http://portal.dnp.go.th/Content/nationalpark?contentId=๓๗๑๙>

สำหรับบริเวณโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำนั้น ยังมีพื้นที่ที่มีคุณค่าการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว/นันทนาการ เป็นแหล่งธรรมชาติ แหล่งประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กระจายตัวอยู่โดยรอบ ดังนี้

อำเภอ	ตำบล	สถานที่ท่องเที่ยว
กันตัง	กันตังใต้	- พิพิธภัณฑสถานพระยารัษฎา เป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ควรรักษาไว้คู่เมืองตรัง จึงได้จัดทำเป็นพิพิธภัณฑสถานแสดงชีวิต และผลงานของพระยารัษฎา ไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาจดจำ โดยได้ขออนุญาตใช้เป็นอนุสรณ์สถานรำลึกถึงคุณูปการของพระยารัษฎาฯ ขอใช้เป็นพิพิธภัณฑสถาน โดย ตาโต๊ะเขียนจง อนุญาตให้จังหวัดตรังใช้บ้านหลังนี้จัดทำเป็นพิพิธภัณฑสถาน เมื่อ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๕ ใช้นามว่า พิพิธภัณฑสถานพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง)
กันตัง	เกาะลิบง	- ถ้ำมรกต ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะมุกเป็นความมหัศจรรย์ทางธรรมชาติในท้องทะเลตรัง ปากถ้ำมีโพรงเล็ก ๆ สูงพื้นระดับน้ำทะเล มีระยะทางยาวประมาณ ๘๐ เมตร เมื่อลอดพื้นปากถ้ำจะมีหาดขาวสะอาดยาวประมาณ ๕๐ เมตร - เกาะลิบงเป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม/ชุมชน เป็นแหล่งหญ้าทะเลที่สมบูรณ์ถึง ๑๑ ชนิดและเป็นแหล่งอาหารของปลาพะยูนที่อาศัยอยู่รอบเกาะลิบงจำนวนมาก (ประมาณ ๒๐๐ ตัว) ที่สามารถพบเห็นช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน
กันตัง	บ่อน้ำร้อน	- บ่อน้ำร้อน เป็นบ่อน้ำร้อน ๒ บ่อ สามารถใช้อาบน้ำและรักษาโรคได้
กันตัง	บางสัก	- อ่างเก็บน้ำบ้านป่าแก
กันตัง	นาเกลือ	- ชายหาดบ้านพระมวง
ไม้ฝาด	สีเกา	- หาดปากเมง เป็นหาดที่สวยงามและเงียบสงบ แนวหาดยาวเหยียดไปตามชายฝั่งทะเลอันดามัน ทรายริมหาดแน่นมากจนสามารถขับรถยนต์ไปตามชายหาดได้ บริเวณหาดปากเมงมีท่าเรือปากเมง ซึ่งมีเรือบริการไปเกาะไหงและเกาะต่างๆ และหาดฉางกลาง เป็นหาดทรายยาวประมาณ ๕ กิโลเมตร บริเวณชายหาดเงียบสงบ มีทัศนียภาพสวยงาม พื้นที่โดยรอบเป็นเกาะแก่งต่างๆ เช่น เกาะมุก เกาะไห เกาะม้า เกาะกระดาน เกาะกระรอก ฯลฯ
หาดเจ้าสำราญ	หาดเจ้าสำราญ	- ชายหาดเจ้าสำราญ

รูปที่ ๙ การใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หมู่เกาะลิบง และปากแม่น้ำตรัง เพื่อเป็นแหล่งอาหาร ประมงพื้นบ้าน เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการท่องเที่ยว

๓) การคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำ

ในการศึกษาเรื่องการคุกคามได้แบ่งระดับการคุกคามมีความสำคัญ สูง ปานกลาง ต่ำ และไม่พบ โดยมีความหมายระดับความสำคัญ ดังนี้

- การคุกคามที่มีความสำคัญสูง คือ การคุกคามที่ทำลายคุณค่าต่อพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างรุนแรง
- การคุกคามที่มีความสำคัญปานกลาง คือ การคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชุ่มน้ำในทางลบ
- การคุกคามที่มีความสำคัญต่ำ คือ การคุกคามที่มีความสำคัญน้อยเป็นการคุกคามที่ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำ

- ไม่พบการคุกคาม คือ ไม่พบการคุกคามในพื้นที่ชุ่มน้ำ

จากการสำรวจพบการคุกคามในพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นการคุกคามที่มีความสำคัญต่ำ ดังนี้

(๑) การใช้พื้นที่เพื่อโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างท่าเรือขนาด ๗ x ๒๕ เมตร ที่หมู่เกาะลิง

(๒) การใช้พื้นที่กิจกรรมนันทนาการและการท่องเที่ยว

(๓) มลภาวะที่นำเข้ามาและถูกสร้างขึ้นภายในพื้นที่ชุ่มน้ำ เช่น ขยะจากครัวเรือนที่ไม่มีการคัดแยก ขยะ ที่เกาะลิง ขยะที่พัดมาจากแม่น้ำตริงขึ้นสู่ฝั่งบริเวณหาดเจ้าสำราญ และน้ำเสียจากภาคอุตสาหกรรม น้ำมันปาล์มจากพื้นที่ต้นน้ำแม่น้ำตริงไหลลงสู่ปากแม่น้ำตริง ส่งผลกระทบต่อการเพาะเลี้ยงปลาและหอยในกระชัง

(๔) การคุกคามอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง บริเวณหาดเจ้าสำราญ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

จากกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชุ่มน้ำ จัดเป็นการคุกคามที่มีความสำคัญต่ำไม่ส่งผลกระทบต่อคุณค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยพบว่าการคุกคามนั้นส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมน้อย เนื่องจากในพื้นที่มีการให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน

๔) การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการพื้นที่พื้นที่ชุ่มน้ำ มีหน่วยงานรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ ได้แก่ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดูแลในพื้นที่ส่วนอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม กรมประมง กรมเจ้าท่า และหน่วยงานท้องถิ่น ดูแลพื้นที่บริเวณปากแม่น้ำตริง, กรมทรัพยากรชายฝั่งทะเลและชายฝั่ง กรมประมง กรมเจ้าท่า และหน่วยงานท้องถิ่น ดูแลบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล (หมู่เกาะลิง) โดยใช้พ.ร.บ.ของแต่ละหน่วยงานเป็นมาตรการทางกฎหมาย

สำหรับการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ ด้านการท่องเที่ยวเน้นการให้ความรู้และความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติโดยการอนุรักษ์พื้นที่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว และแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วม ได้แก่ กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน กลุ่มอนุรักษ์ทะเล กลุ่มอนุรักษ์ปลาพะยูน กิจกรรมปลูกป่า / ปล่อยปลา / ปลูกหญ้าทะเล เป็นต้น

รูปที่ ๑๐ การคุกคามในพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หมู่เกาะลิบง และปากแม่น้ำตรัง

รูปที่ ๑๑ การบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว และแหล่งอนุรักษ์

๖. ด้านมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจ

การประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำด้านมูลค่าทางเศรษฐกิจของการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อประกอบการพิจารณาจัดระดับความสำคัญตามดัชนีชี้วัดด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนค่าประโยชน์ด้านต่างๆ ให้ครอบคลุมประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ ของพื้นที่ชุ่มน้ำ ในการศึกษาใช้วิธีคิดจากมูลค่าจากผลิตภัณฑ์มวลรวม (gross products) จากรายได้ของครัวเรือน ประชากรที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำ รายได้ของครัวเรือน (ข้อมูล กชช.๒ค.) จำนวนครัวเรือนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ได้จากการวิเคราะห์ทางกายภาพของครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่โดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำ สัดส่วนการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งได้จากการสำรวจด้วยแบบสอบถามในพื้นที่โดยผู้ศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

๑) รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งขึ้นอยู่กับทรัพยากรต่างๆ ที่ชุมชนใช้ประโยชน์ จากข้อมูลผลการสำรวจ กชช. ๒ ค. พบว่าครัวเรือนที่เกี่ยวข้องพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-หมู่เกาะลิบง-ปากแม่น้ำตรัง มีรายได้เฉลี่ยจำแนกตามการประกอบอาชีพ ได้แก่

- การประมง มีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ ๑๘๐,๐๐๐ บาท/ปี
- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ ๑๒๐,๐๐๐ บาท/ปี
- การท่องเที่ยว มีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ ๘๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒) จำนวนครัวเรือนที่ได้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำ ขึ้นอยู่กับประชากรและการใช้ประโยชน์ของแต่ละพื้นที่ จากการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่รอบพื้นที่ชุ่มน้ำ พบว่าพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-หมู่เกาะลิบง-ปากแม่น้ำตรัง มีจำนวนครัวเรือนที่เกี่ยวข้องพื้นที่ชุ่มน้ำ เท่ากับ ๑๔,๒๒๘ ครัวเรือน สัดส่วนการใช้ประโยชน์จำแนกตามการประกอบอาชีพ ได้แก่

- การประมง คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๐ ของครัวเรือนที่มีรายได้จากการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำ
- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑๗ ของครัวเรือนที่มีรายได้จากการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำ
- การท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๓ ของครัวเรือนที่มีรายได้จากการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำ

๓) มูลค่าทางเศรษฐกิจของการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับขนาดรายได้ จำนวนครัวเรือน และสัดส่วนการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำ จากผลการศึกษาพบมูลค่าประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-หมู่เกาะลิบง- ปากแม่น้ำตรัง มีมูลค่ารวมเท่ากับ ๕๔๙ ล้านบาท/ปี ซึ่งจำแนกตามการประกอบอาชีพ ดังนี้

- การประมง มีมูลค่า เท่ากับ ๕๑๑.๙๕ ล้านบาท/ปี
- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีมูลค่า เท่ากับ ๒.๙๐ ล้านบาท/ปี
- การท่องเที่ยว มีมูลค่า เท่ากับ ๓๕.๑๕ ล้านบาท/ปี